

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO ANTIKORUPCIJOS KOMISIJOS ATLIKTO
PARLAMENTINIO TYRIMO DĖL ŽINIASKLAIDOJE PASKELBTOS
INFORMACIJOS, KAD LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS ARTŪRAS
SKARDŽIUS GALIMAI GAVO ASMENINĖS NAUDOS DARYDAMAS POVEIKĮ
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR
KITŲ INSTITUCIJŲ SPRENDIMAMS, IŠVADOS**

2017 m. gruodžio 5 d. Nr. XIII-836
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Pritarti Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos atlikto parlamentinio tyrimo dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys Artūras Skardžius galimai gavo asmeninės naudos darydamas poveikį Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams, išvada (pridedama).

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO ANTIKORUPCIJOS KOMISIJOS ATLIKTO
PARLAMENTINIO TYRIMO DĖL ŽINIASKLAIDOJE PASKELBTOS
INFORMACIJOS, KAD LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS ARTŪRAS
SKARDŽIUS GALIMAI GAVO ASMENINĖS NAUDOS DARYDAMAS POVEIKĮ
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR
KITŲ INSTITUCIJŲ SPRENDIMAMS, IŠVADA**

Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisija, kuriai Lietuvos Respublikos Seimas 2017 m. birželio 22 d. nutarimu Nr. XIII-509 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys Artūras Skardžius galimai gavo asmeninės naudos darydamas poveikį Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams“ suteikė Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimus (toliau – Komisija), atliko parlamentinį tyrimą dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys Artūras Skardžius galimai gavo asmeninės naudos darydamas poveikį Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams.

1. Komisijos įgaliojimų pagrindas: Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimas Nr. XIII-509 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys Artūras Skardžius galimai gavo asmeninės naudos darydamas poveikį Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams“.

Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. XIII-669 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimo Nr. XIII-509 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys Artūras Skardžius galimai gavo asmeninės naudos darydamas poveikį Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir

kitų institucijų sprendimams“ pakeitimo“ Komisijos įgaliojimai pratęsti iki 2017 m. lapkričio 10 d.

2. Komisijos sudėtis: Komisijos pirmininkas Vitalijus Gailius, Komisijos pirmininko pavaduotojas Darius Kaminskas, Komisijos nariai: Vida Ačienė, Vytautas Bakas, Agnė Bilotaitė, Algirdas Butkevičius, Rimantas Jonas Dagys, Kęstutis Glaveckas, Vanda Kravčionok, Raimundas Martinėlis, Kęstutis Mažeika, Andrius Palionis, Kęstutis Pūkas, Naglis Puteikis, Jurgis Razma, Ingrida Šimonytė, Petras Valiūnas.

Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. XIII-683 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-26 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ pakeista Komisijos sudėtis: vietoj Kęstučio Pūko Komisijos nariu paskirtas Remigijus Žemaitaitis.

3. Parlamentinio tyrimo klausimai:

1) nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius darė poveikį fiziniams ar juridiniams asmenims, darydamas įtaką AB „Lietuvos energija“ skelbto konkurso dėl Šilutės rajone numatyto plėtoti vėjo jėgainių parko prijungimo prie elektros tinklų sąlygų, kurį laimėjo UAB „Naujoji energija“, rezultatams; jeigu darė poveikį, kokiais konkrečiais veiksmais šis poveikis buvo padarytas;

2) nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius arba jo šeimos nariai gauna pajamų iš žemės nuomos Šilutės rajono Čiutelių kaime, kai galutinė žemės naudotoja yra toje vietovėje įsteigto vėjo jėgainių parko konkurso laimėtoja ir eksploatuotoja UAB „Naujoji energija“, ir ar žemės nuomos kaina pagal sutartyje numatytas sąlygas, sklypo dydį ir paskirtį yra pagrįsta. Jei nuomos kaina laikytina nepagrįsta, kas leidžia konstatuoti esamos kainos nepagrįstumą ir kokia kaina būtų laikytina pagrįsta;

3) nustatyti, ar Seimo nario Artūro Skardžiaus arba jo šeimos narių sudarytose žemės nuomos sutartyse įrašyta žemės nuomos kaina keitėsi, jei keitėsi, kada ir dėl kokių priežasčių ir ar Seimo narys Artūras Skardžius asmeniškai nedarė įtakos valstybės institucijoms, kad padidėtų elektros energijos supirkimo, taip pat ir žemės nuomos kaina. Jei įtaka buvo daroma, kokiais konkrečiais veiksmais ji pasireiškė;

4) nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius kaip nors dalyvavo svarstant ar priimant šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Specialiųjų tyrimų tarnybos požiūriu, ydingą nuostatą, kad verslininkai, savo lėšomis jūroje atlikę poveikio aplinkai vertinimą dėl vėjo jėgainių parkų statybos, įgyja teisę reikalauti be konkurso statyti toje teritorijoje vėjo jėgainių parką, ar teikė pasiūlymus dėl šios nuostatos įrašymo;

5) nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius gavo asmeninės naudos iš sprendimų, kuriuos priimant jis asmeniškai dalyvavo ar galimai paveikė kitų institucijų sprendimus kaip asmuo ar Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos vadovas;

6) nustatyti, ar atitinka rinkos sąlygas ir Lietuvos Respublikos įstatymus Seimo nario Artūro Skardžiaus sutuoktinės ir įmonės „Daugų sala“ sandoris dėl UAB „Kornelita“ pardavimo ir ar nėra apsimestinio sandorio požymių. Jei sandorio kaina laikytina nepagrįsta, kas leidžia konstatuoti esamos kainos nepagrįstumą ir kokia kaina laikytina pagrįsta;

7) nustatyti, kokie fiziniai ar juridiniai asmenys valdo Baltarusijos įmonę „Investenergostroj“, kuriai paskolą yra suteikę Seimo nario Artūro Skardžiaus šeimos nariai, įsigiję tos įmonės akcijų, kokie šių asmenų ryšiai su Seimo nariu Artūru Skardžiumi, ar jie neturėjo įtakos Seimo nario parlamentinei veiklai;

8) įvertinti antikorupciniu požiūriu Seimo nario Artūro Skardžiaus teiktus pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 nuo šio įstatymo priėmimo (2011 m. gegužės 12 d.).

4. **Komisijos darbo trukmė:** nuo 2017 m. birželio 22 d. iki 2017 m. lapkričio 10 d.

5. **Komisijos posėdžių datos:** 2017 m. birželio 28 d., rugsėjo 13, 20, 27 d., spalio 4, 11, 18, 24, 31 d., lapkričio 8, 9 d.

6. **Komisijos posėdžiuose dalyvavo:**

6.1. 2017 m. birželio 28 d. posėdyje: Komisijos nariai ir Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją;

6.2. 2017 m. rugsėjo 13 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento atstovai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pavaduotojas Egidijus Radzevičius, Specialiųjų tyrimų tarnybos Antrosios valdybos viršininkas Darius Balčiūnas, Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroras Antanas Stepučinskas, Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroras Rimas Juodis;

6.3. 2017 m. rugsėjo 20 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo nariai Artūras Skardžius, Algimantas Salamakinas, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Specialiųjų tyrimų tarnybos atstovai Aivaras Raišys ir Romualdas Gylys, Snieguolės Skardžiuvienės atstovas advokatas Augustinas Vaičiūnas, Lietuvos edukologijos universiteto dėstytojas Anicetas Ignotas;

6.4. 2017 m. rugsėjo 27 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komiteto pirmininkas Rymantas Juozaitis, UAB „MG“ direktorius Romualdas Patalavičius;

6.5. 2017 m. spalio 4 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Atrankos ir paramos auditui departamento direktorius Valdas Buginskis, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos valdybos vadovas Rolandas Šlepetys, Tomas Jakučionis, UAB „Naujoji energija“ vadovas Tadas Navickas;

6.6. 2017 m. spalio 11 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Rustemo Nygmetzianovo atstovė advokatė Eglė Latauskienė, UAB „Daugų sala“ direktorius Virginijus Simanavičius;

6.7. 2017 m. spalio 18 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Rustem Nigmatzianov ir jo atstovė advokatė Eglė Latauskienė, vertėjas iš rusų kalbos – Seimo kanceliarijos Tarptautinių ryšių skyriaus Vertimų poskyrio vertėjas Eduardas Piurko, Snieguolės Skardžiuvienės atstovas advokatas Augustinas Vaičiūnas, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos atstovės: Elektros skyriaus vedėja Rimgailė Baliūnaitė ir Dujų skyriaus vedėja, laikinai vykdanti Dujų ir elektros departamento direktoriaus pavaduotojo funkcijas, Jurga Baršauskienė;

6.8. 2017 m. spalio 24 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Seimo narys Artūras Skardžius, Seimo kanceliarijos Aplinkos apsaugos komiteto biuro patarėja Rasa Liucija Matusevičiūtė, Seimo kanceliarijos Ekonomikos komiteto biuro patarėja Rasa Ona Duburaitė, Seimo kanceliarijos Teisės departamento Privatinės teisės skyriaus vedėja Daina Petrauskaitė, UAB „Renovacijos partneriai“ direktorė Rūta Breidokienė ir šios bendrovės advokatas Virginijus Bitė;

6.9. 2017 m. spalio 31 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją;

6.10. 2017 m. lapkričio 8 d. pirmajame posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją, Lietuvos Respublikos energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovės Dovilė Almanyte ir Lina Sveklaitė;

6.11. 2017 m. lapkričio 8 d. antrajame posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją;

6.12. 2017 m. lapkričio 9 d. posėdyje: Komisijos nariai, Seimo kanceliarijos Komisijų sekretoriato tarnautojai, aptarnaujantys Komisiją.

7. Teisės aktai, kuriais vadovautasi atliekant parlamentinį tyrimą:

7.1. Lietuvos Respublikos Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymas Nr. VIII-1102;

7.2. Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos įstatymas Nr. IX-552;

7.3. Lietuvos Respublikos Seimo statutas Nr. I-399;

7.4. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas Nr. VIII-371;

7.5. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas;

7.6. Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimas Nr. XIII-509 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys Artūras Skardžius galimai gavo asmeninės naudos darydamas poveikį Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams“ (toliau – Nutarimas);

7.7. Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. spalio 10 d. nutarimas Nr. XIII-669 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimo Nr. XIII-509 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys Artūras Skardžius galimai gavo asmeninės naudos darydamas poveikį Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams“ pakeitimo“;

7.8. Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos, veikiančios kaip laikinoji tyrimo komisija, reglamentas, patvirtintas Seimo Antikorupcijos komisijos 2017 m. birželio 28 d. posėdyje.

8. Parlamentinio tyrimo rezultatai:

8.1. **Nutarimo 2 straipsnio 1 punkte suformuluotas klausimas:** nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius darė poveikį fiziniams ar juridiniams asmenims, darydamas įtaką AB „Lietuvos energija“ skelbto konkurso dėl Šilutės rajone numatyto plėtoti vėjo jėgainių parko prijungimo prie elektros tinklų sąlygų, kurį laimėjo UAB „Naujoji energija“, rezultatams; jeigu darė poveikį, kokiais konkrečiais veiksmais šis poveikis buvo padarytas.

8.1.1. Komisija nustatė:

8.1.1.1. UAB „Naujoji energija“ laimėjo AB „Lietuvos energija“ (dabar – AB „Lietuvos energijos gamyba“) 2005 metais skelbtą konkursą leisti plėsti elektros energijos gamybos pajėgumus statant vėjo elektrines (vėjų elektrinių parkus) 2 zonoje Šilutės rajone. UAB „Lietuvos energija“ informavo Komisiją, kad šiam konkursui nebuvo taikomas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, pirkimas vyko viešo konkurso būdu. Prašymus dalyvauti konkurse pateikė 20 fizinių ir juridinių asmenų; pasiūlymus konkursui pateikė 9 asmenys. UAB „Lietuvos energija“ informavo Komisiją, kad konkretūs duomenys apie konkurse dalyvavusius asmenis yra konfidencialūs.

Parlamentinio tyrimo metu Komisija negavo duomenų, kad Seimo narys Artūras Skardžius būtų daręs poveikį minėtam konkursui ar jo rezultatams.

8.1.1.2. VĮ Registrų centro pateiktais duomenimis, UAB „Naujoji energija“ įsteigta 2005 m. spalio 3 d., jos veikla: vėjo jėginių parkų projektavimas, vystymas, statyba, eksploatavimas, priežiūra; vėjo jėgainėse generuojamos energijos gamyba ir pardavimas, su šia veikla susijusios konsultacijos bei kitos paslaugos, taip pat veikla ir paslaugos, susijusios su atsinaujinančiais energijos šaltiniais vėjo, saulės bei hidroenergetikos srityse; kita Lietuvos Respublikos įstatymų nedraudžiama veikla.

8.1.1.3. 2009 m. gruodžio 31 d. UAB „Naujoji energija“ ir AB „Lietuvos energija“ sudarė Gamintojo elektros įrenginių prijungimo sutartį, pagal kurią AB „Lietuvos energija“ sutartyje nustatytais sąlygomis ir tvarka suteikė bendrovei „Naujoji energija“ elektros įrenginių prijungimo prie perdavimo tinklo paslaugą, o UAB „Naujoji energija“ įsipareigojo teisės aktų nustatyta tvarka ir sutartyje nustatytais sąlygomis sumokėti bendrovei „Lietuvos energija“ už elektros įrenginių prijungimą prie elektros energijos perdavimo tinklo.

8.1.1.4. Interneto svetainės „Vikipedija“ duomenimis, Čiūtelių vėjo jėginių parkas – vienas didžiausių Baltijos šalyse. Parko savininkas ir operatorius – UAB „Naujoji energija“. Projekto vertė – 200 mln. litų. Parke įrengta 17 „Enercon GmbH“ koncerno E82 E2 turbinų, kurių kiekvienos pajėgumas – 2,3 MW (bendras galingumas 39,1 MW). Bokštų aukštis – 108 m. Čiūtelių vėjo jėginių parkas pradėtas statyti 2010 m. lapkritį. 2012 m. užbaigus statybos darbus, Čiūtelių vėjo jėginių parkas tapo didžiausiu vėjo jėginių parku šalyje.

8.1.1.5. UAB „Naujoji energija“ vadovas Tadas Navickas Komisijos 2017 m. spalio 4 d. posėdyje informavo Komisijos narius, kad bendrovei „Naujoji energija“ vadovauja nuo 2010 metų. UAB „Naujoji energija“ kartu su UAB „Šilutės vėjo projektai“ bei UAB „Baltic energy group“ priklauso OU „Nelja Energia“ įmonių grupei, kuri planuoja, vysto ir valdo vėjo elektrinių parkus Baltijos šalyse. Pagrindiniai įmonių grupės akcininkai yra tarptautinės institucijos ir Norvegijos savivaldos institucijos, kita dalis yra smulkūs estų akcininkai. Šiuo metu įmonių grupė valdo ir prižiūri 15 vėjo elektrinių parkų Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Įmonių grupė yra didžiausia vėjo energetikos operatorė Baltijos šalyse.

8.1.2. **Komisijos išvada:** tyrimo metu negauta duomenų, kad Seimo narys Artūras Skardžius darė poveikį AB „Lietuvos energija“ 2005 metais skelbtam konkursui dėl Šilutės rajone numatyto plėtoti vėjo jėginių parko prijungimo prie elektros tinklų sąlygų, kurį laimėjo UAB „Naujoji energija“.

8.2. **Nutarimo 2 straipsnio 2 punkte suformuluotas klausimas:** nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius arba jo šeimos nariai gauna pajamų iš žemės nuomos Šilutės rajono Čiūtelių kaime, kai galutinė žemės naudotoja yra toje vietovėje įsteigto vėjo jėginių parko

konkurso laimėtoja ir eksploatuotoja UAB „Naujoji energija“, ir ar žemės nuomos kaina pagal sutartyje numatytas sąlygas, sklypo dydį ir paskirtį yra pagrįsta. Jei nuomos kaina laikytina nepagrįsta, kas leidžia konstatuoti esamos kainos nepagrįstumą ir kokia kaina būtų laikytina pagrįsta.

8.2.1. Komisija nustatė:

8.2.1.1. VĮ Registrų centro Nekilnojamo turto registro (toliau – NTR) duomenimis, Artūras Skardžius ir jo sutuoktinė Snieguolė Skardžiuvienė pagal 2006 m. lapkričio 30 d. pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 2-6021 įsigijo žemės sklypą Čiūtelių k., Saugų sen., Šilutės rajono savivaldybėje, kurį padalijo į keturis sklypus ir 2008 m. rugsėjo 2 d. apskrities viršininko įsakymo Nr. 4-6123-(1.3) pagrindu įregistravo juos NTR. Nurodyti žemės sklypai sutuoktiniams priklauso nuosavybės teise ir šiuo metu. NTR išrašo duomenimis, dėl visų 4 sklypų nuo 2010 m. gegužės 13 d. yra įregistruota sudaryta žemės nuomos sutartis.

8.2.1.2. 2007 m. rugsėjo 24 d. Artūro Skardžiaus sutuoktinė Snieguolė Skardžiuvienė su UAB „Energijos versmė“ sudarė Žemės nuomos sutartį, pagal kurią bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise priklausantis žemės sklypas (bendras plotas 28,686 ha), esantis Šilutės rajono Čiūtelių kaime, buvo išnuomotas bendrovei „Energijos versmė“. Sutartyje buvo numatytas žemės sklypo nuomos mokestis – 17 500 eurų per metus, tačiau visą sutarties galiojimo laiką (nuo 2007 m. rugsėjo 24 d. iki 2010 m. gegužės 6 d.) bendrovė „Energijos versmė“ S. Skardžiuvienei nuomos mokesčio nemokėjo, kadangi pagal sutartį šio mokesčio mokėjimas buvo susietas su vėjo jėgainių parko pripažinimo tinkamu naudoti laiku.

2010 m. gegužės 6 d. dėl šio žemės sklypo Snieguolė Skardžiuvienė su UAB „Renovacijos partneriai“ sudarė Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartį. Sutarties terminas – 94 metai. Sutartimi nuomininkui – bendrovei „Renovacijos partneriai“ – suteikta šio žemės sklypo užstatymo teisė bei teisė šiame sklype statyti ir eksploatuoti vėjo jėgaines, statyti kitus statinius ir įrenginius, tiesti kelius. Sutarties derinimo laikotarpiu UAB „Renovacijos partneriai“ buvo išreiškusi ketinimą nupirkti šį žemės sklypą, tačiau šalys nepasiekė susitarimo šiuo klausimu.

2010 m. gegužės 6 d. Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartyje nurodyta tokia žemės sklypo nuomos kaina ir jos mokėjimo tvarka: „Bendras Žemės sklypo nuomos mokestis yra 17 500, – (septyniolika tūkstančių penki šimtai) eurų per metus (toliau vadinamas Nuomos mokesčiu), t. y. už 12 (dvylika) mėnesių. Po vėjo jėgainės / jėgainių ar viso Vėjo jėgainių parko darbų pabaigos ir vėjo jėgainės / jėgainių ar viso Vėjo jėgainių parko pripažinimo tinkamu naudoti (LR Statybos įstatymo nustatyta tvarka) dienos Nuomos mokestis bus perskaičiuojamas, atsižvelgiant į Vėjo jėgainių parke pagamintos elektros energijos vienos kWh vidutinę pardavimo kainą, tokia tvarka: nuomos mokestis lygus (17 500 EUR x vėjo jėgainių

parke pagamintos elektros energijos vienos kWh vidutinė pardavimo kaina per kalendorinius metus nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.) / 0,22 LTL/kWh, t. y. nuomos mokestis bus proporcingai keičiamas. Jeigu vėjo jėginių parke pagamintos elektros energijos vidutinė pardavimo kaina sutarties galiojimo metu bus didesnė nei 0,22 LTL/kWh (pvz., jeigu pardavimo kaina lygi 0,264 LTL/kWh, nuomos mokestis bus lygus 21 000 EUR. Pardavimo kainai sumažėjus iki 0,242 LTL/kWh, nuomos mokestis bus lygus 19 250 EUR ir t. t.“

8.2.1.3. UAB „Renovacijos partneriai“ informavo Komisiją, kad 2017 m. lapkričio 3 d. bendrovės akcininkai yra Tautvilis Paulius Jurėnas ir UAB „Enga“.

8.2.1.4 S. Skardžiuvienė 2017 m. spalio 30 d. paaiškinime Komisijai nurodė, kad vėjo jėginių statybos laikotarpiu, t. y. 2010–2012 metais, nuomininkė UAB „Renovacijos partneriai“ mokėjo sutartyje numatytą fiksuotą nuomos mokestį – 17 500 eurų (atskaičius mokesčius – 14 875 eurus). 2013 metų antrąjį ketvirtį žemės subnuomininkei UAB „Naujoji energija“ pradėjus eksploatuoti jėgaines, nuomos mokestis, kaip ir numatyta sutartyje, buvo perskaičiuotas ir susietas su vėjo jėginių parke pagamintos elektros energijos pardavimo kaina (iki 2025 metų). Fiksuotą tarifą 12 metų laikotarpiui nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Nuo 2013 metų antrojo ketvirčio UAB „Renovacijos partneriai“ moka ir iki 2025 metų mokės sutartyje numatytą fiksuotą nuomos mokestį – 23 863 eurus (atskaičius mokesčius – 20 283 eurus). Nuo 2025 metų vėjo jėginių parke pagamintos elektros energijos pardavimo kaina priklausys tik nuo rinkos, kaip ir žemės nuomos mokestis, kuris negalės būti mažesnis kaip 17 500 eurų (neatskaičius mokesčių).

8.2.1.5. Artūras Skardžius pateiktose metinėse pajamų deklaracijose už 2007–2016 metus nekilnojamojo turto nuomos pajamų nedeklaravo. Sutuoktinė Snieguolė Skardžiuvienė metinėse pajamų deklaracijose už 2007–2008 metus nekilnojamojo turto nuomos pajamų nedeklaravo, metinės pajamų deklaracijos už 2009 metus nepateikė, o pateiktose metinėse pajamų deklaracijose (GPM308 forma) už 2010–2016 metus deklaravo iš UAB „Renovacijos partneriai“ gautas nekilnojamojo turto nuomos pajamas ir išskaičiuotą gyventojų pajamų mokestį.

2012 metais kandidatuojant į Seimą ir vėlesnėse privačių interesų deklaracijose Artūras Skardžius deklaravo savo sutuoktinės iš UAB „Renovacijos partneriai“ gaunamas pajamas už žemės nuomą Šilutės rajone.

8.2.1.6. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) nuostatas, 2010 metais ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais gyventojai, nuomojantys nekilnojamąjį turtą, nelaikomi vykdančiais turto nuomos individualią veiklą. Jeigu gyventojas nuomoja nekilnojamąjį turtą juridiniam asmeniui, tai tokios pajamos pagal pajamų mokesčio mokėjimo tvarką yra priskiriamos A klasės pajamoms, kurias išmokėdami juridiniai asmenys apskaičiuoja, išskaičiuoja ir sumoka 15 procentų pajamų mokestį į valstybės biudžetą.

8.2.1.7. Nustatant, ar žemės nuomos kaina pagal Snieguolės Skardžiuvienės ir UAB „Renovacijos partneriai“ 2010 m. gegužės 6 d. sudarytą Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartį pagal joje numatytas sąlygas, sklypo dydį ir paskirtį yra pagrįsta, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.552 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad privačios žemės nuomos mokesčio dydis nustatomas nuomotojo ir nuomininko susitarimu. Taigi privačios žemės nuomos kainos nustatymas yra nuomotojo ir nuomininko susitarimo dalykas; teisės aktai nereglamentuoja privačios žemės nuomos kainos nustatymo.

8.2.2. Komisijos išvados:

8.2.2.1. Seimo nario Artūro Skardžiaus sutuoktinė Snieguolė Skardžiuvienė už žemės (priklausančios Snieguolei Skardžiuvienei ir Artūrai Skardžiui bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise) nuomą Šilutės rajono Čiūtelių kaime iš žemės nuomininko UAB „Renovacijos partneriai“ gauna 23 863 eurus per metus.

8.2.2.2. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.552 straipsnio („Žemės nuomos mokestis“) 1 dalyje numatyta, kad privačios žemės nuomos mokesčio dydis nustatomas nuomotojo ir nuomininko susitarimu. Teisės aktai nereglamentuoja privačios žemės nuomos kainos nustatymo. Vadovaujantis šiomis Civilinio kodekso nuostatomis, nėra pagrindo teigti, kad žemės nuomos kaina pagal Snieguolės Skardžiuvienės ir UAB „Renovacijos partneriai“ 2010 m. gegužės 6 d. sudarytą Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartį pagal joje numatytas sąlygas, sklypo dydį ir paskirtį yra nepagrįsta.

8.3. Nutarimo 2 straipsnio 3 punkte suformuluotas klausimas: nustatyti, ar Seimo nario Artūro Skardžiaus arba jo šeimos narių sudarytose žemės nuomos sutartyse įrašyta žemės nuomos kaina keitėsi, jei keitėsi, kada ir dėl kokių priežasčių ir ar Seimo narys Artūras Skardžius asmeniškai nedarė įtakos valstybės institucijoms, kad padidėtų elektros energijos supirkimo, taip pat ir žemės nuomos kaina. Jei įtaka buvo daroma, kokiais konkrečiais veiksmais ji pasireiškė.

8.3.1. Komisija nustatė:

8.3.1.1. Artūro Skardžiaus sutuoktinės Snieguolės Skardžiuvienės su UAB „Renovacijos partneriai“ 2010 m. gegužės 6 d. sudarytoje Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartyje žemės nuomos kaina keitėsi vadovaujantis šios sutarties nuostatomis. Sutartyje nustatyta tokia žemės sklypo nuomos kaina ir jos mokėjimo tvarka: „bendras Žemės sklypo nuomos mokestis yra 17 500, – (septyniolika tūkstančių penki šimtai) eurų per metus (toliau vadinamas Nuomos mokesčiu), t. y. už 12 (dvylika) mėnesių. Po vėjo jėgainės / jėgainių ar viso Vėjo jėgainių parko darbų pabaigos ir vėjo jėgainės / jėgainių ar viso Vėjo jėgainių parko pripažinimo tinkamu naudoti (LR Statybos įstatymo nustatyta tvarka) dienos Nuomos mokestis bus perskaičiuojamas, atsižvelgiant į Vėjo jėgainių parke pagamintos elektros energijos vienos kWh vidutinę pardavimo kainą.“

8.3.1.2. S. Skardžiuvienė 2017 m. spalio 30 d. paaiškino Komisijai nurodė, kad vėjo jėgainių statybos laikotarpiu, t. y. 2010–2012 metais, nuomininkė UAB „Renovacijos partneriai“ mokėjo sutartyje numatytą fiksuotą nuomos mokestį – 17 500 eurų (atskaičius mokesčius – 14 875 eurus). 2013 metų antrąjį ketvirtį žemės subnuomininkei UAB „Naujoji energija“ pradėjus eksploatuoti jėgaines, nuomos mokestis, kaip ir numatyta sutartyje, buvo perskaičiuotas ir susietas su vėjo jėgainių parke pagamintos elektros energijos pardavimo kaina (iki 2025 metų). Fiksuotą tarifą 12 metų laikotarpiui nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – VKEKK). Nuo 2013 metų antrojo ketvirčio UAB „Renovacijos partneriai“ moka ir iki 2025 metų mokės sutartyje numatytą fiksuotą nuomos mokestį – 23 863 eurus (atskaičius mokesčius – 20 283 eurus). Nuo 2025 metų vėjo jėgainių parke pagamintos elektros energijos pardavimo kaina priklausys tik nuo rinkos, kaip ir žemės nuomos mokestis, kuris negalės būti mažesnis kaip 17 500 eurų (neatskaičius mokesčių).

8.3.1.3. VKEKK, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 11 straipsnio 2 punktu, tvirtina fiksuotų tarifų didžiausius galimus dydžius, nustato jų diferencijuojamus dydžius ir kontroliuoja, kaip jie taikomi, bei, remdamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 8 punktu, atlieka viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo priežiūrą. Iki Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo įsigaliojimo, remiantis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 33 straipsnio 5 dalimi (redakcija, galiojusi nuo 2002 m. vasario 1 d. iki 2004 m. liepos 1 d.) ir Elektros energijos, kuriai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, gamybos ir pirkimo skatinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ (toliau – Aprašas; redakcija, galiojusi iki 2012 m. liepos 13 d.), 9 punktu, VKEKK kompetencijai buvo priskirta nustatyti supirkimo tarifus, taikomus energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams.

8.3.1.4. Atitinkamai VKEKK 2002 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 7 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainų“ nustatė elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius ir atliekinius energijos išteklius, supirkimo kainas, kurios taikytos nuo 2002 m. balandžio 1 d.:

- hidroelektrinėms – 20 Lt ct/kWh (5,792 Eur ct/kWh);
- vėjo jėgainėms – 22 Lt ct/kWh (6,372 Eur ct/kWh);
- jėgainėms, kuriose elektros energija gaminama naudojant biokūrą, – 20 Lt ct/kWh (5,792 Eur ct/kWh).

8.3.1.5. VKEKK 2007 metais naujų elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo tarifų nenustatė. Elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo tarifai

buvo perskaičiuoti ir nustatyti 2008 m. vasario 21 d. VKEKK nutarimu Nr. O3-27 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2002 m. vasario 11 d. nutarimo Nr. 7 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainų“ dalinio pakeitimo“, kuriuo VKEKK nustatė elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo kainą – 30 Lt ct/kWh (8,689 Eur ct/kWh). VKEKK informavo, kad elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo kaina padidinta siekiant skatinti šio sektoriaus plėtrą ir pasiekti Apraše numatytą skatinimo apimtį. VKEKK nustatytas supirkimo tarifas – 30 Lt ct/kWh (8,689 Eur ct/kWh) – buvo pradėtas taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d. Nustatant supirkimo kainą buvo atsižvelgta į investicijas, patiriamas faktines sąnaudas ir gaunamas pajamas eksploatuojamose vėjo elektrinėse.

VKEKK 2008 m. vasario 21 d. nutarimo Nr. O3-27, kuriuo nuo 2009 m. sausio 1 d. buvo padidinti elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo tarifai, priėmimo metu Artūras Skardžius buvo 2004–2008 metų kadencijos Seimo narys. Šios kadencijos Seime A. Skardžius taip pat ėjo Audito komiteto pirmininko pareigas.

8.3.1.6. VKEKK 2008 m. vasario 21 d. nutarimu Nr. O3-27 nustatyti elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo tarifai pradėti taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d. Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartį Snieguolė Skardžiuvienė su UAB „Renovacijos partneriai“ sudarė 2010 m. gegužės 6 d. (t. y. praėjus daugiau negu 2 metams nuo VKEKK sprendimo padidinti elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo tarifą priėmimo). Iki 2010 metų žemės nuomos mokestis Snieguolei Skardžiuvienei nebuvo mokamas.

VKEKK, atsakydama į Komisijos pateiktą prašymą informuoti, ar Artūras Skardžius nedarė įtakos, kad padidėtų elektros energijos supirkimo kaina, nurodė, kad tiek 2002, tiek 2008 metais, nustatant vėjo elektrinėse pagamintos elektros energijos supirkimo kainas, nei iš Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos, nei asmeniškai iš Artūro Skardžiaus pastabų nebuvo gauta. VKEKK taip pat informavo, kad 2012 m. sausio 20 d. A. Skardžius, kaip Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos prezidentas, dalyvavo viešajame svarstyme, kuriame buvo aptariama ataskaita „Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius išteklius, ir biudžių supirkimo tarifų nustatymui reikalingos informacijos surinkimas, efektyviausios technologijos nustatymas ir tarifų apskaičiavimas“, kuria remiantis buvo nustatomi 2012 metų fiksuotų tarifų dydžiai. Viešojo svarstymo metu A. Skardžius pasisakė dėl diskonto normos peržiūrėjimo atsižvelgiant į faktinius rinkos duomenis, taip pat pažymėjo, jog reikia patikslinti integruotų ir neintegruotų saulės šviesos elektrinių sąvokų apibrėžtis, pasisakė, kad vėjo elektrinių pagal elektrinės vietą nereikėtų diferencijuoti, nes nėra atliktų patvirtintų tyrimų dėl vėjo greičio, reljefo ir kitų gamtos veiksnių poveikio, bei pažymėjo,

kad nustatant tarifus vėjo elektrinėms nėra atsižvelgiama į mažų ir didelių vėjo elektrinių skirtumus.

8.3.1.7. Energetikos ministerija, atsakydama į Komisijos pateiktą klausimą, nurodė: „A. Skardžius į Energetikos ministeriją dėl elektros energijos supirkimo tarifo vėjo elektrinėms nesikreipė ir nėra žinoma, ar jis nedarė įtakos kitoms valstybės institucijoms.“

8.3.1.8. Artūras Skardžius buvo išrinktas į 2000–2004 metų kadencijos Seimą, 2004–2008 metų kadencijos Seimą, 2012–2016 metų kadencijos Seimą, 2016–2020 metų kadencijos Seimą. 2008–2012 metais A. Skardžius buvo Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos prezidentas, Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacijos narys, Lietuvos verslo konfederacijos narys. Kaip UAB „Baltic Energy Group“ konsultantas Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2009 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. SV-S-190 buvo įtrauktas į darbo grupės, sudarytos Atsinaujinančių energijos išteklių įstatymo projektui parengti, sudėtį.

8.3.1.9. Savo 2017 m. spalio 30 d. pareiškime Artūras Skardžius nurodė, kad nuo 2012 m. lapkričio 12 d., kai pasitraukė iš Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos (nes 2012 m. lapkričio 16 d. pradėjo eiti Seimo nario pareigas), jis su UAB „Baltic Energy Group“ nepalaikė jokių – nei asmeninių, nei dalykinių santykių, nei kaip su juridiniu asmeniu, nei su jos akcininkais kaip su fiziniais asmenimis.

8.3.2. Komisijos išvados:

8.3.2.1. Artūro Skardžiaus sutuoktinės Snieguolės Skardžiuvienės su UAB „Renovacijos partneriai“ 2010 m. gegužės 6 d. sudarytoje Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartyje žemės Šilutės rajono Čiūtelių kaime nuomos kaina keitėsi vadovaujantis šios sutarties nuostatomis. Žemės nuomos mokestis Snieguolei Skardžiuvienei pradėtas mokėti nuo 2010 metų, vadovaujantis 2010 m. gegužės 6 d. Žemės nuomos ir užstatymo teisės suteikimo sutartimi. Vėjo jėgainių statybos laikotarpiu (2010–2012 metais) nuomininkė – UAB „Renovacijos partneriai“ – mokėjo šioje sutartyje numatytą fiksuotą nuomos mokestį – 17 500 eurų (atskaičius mokesčius – 14 875 eurus). 2013 metų antrąjį ketvirtį žemės subnuomininkei UAB „Naujoji energija“ pradėjus eksploatuoti vėjo jėgaines, nuomos mokestis, kaip ir numatyta sutartyje, buvo perskaičiuotas ir susietas su vėjo jėgainių parke pagamintos elektros energijos pardavimo kaina (iki 2025 metų). Fiksuotą tarifą 12 metų laikotarpiui nustato VKEKK. Nuo 2013 metų antrojo ketvirčio UAB „Renovacijos partneriai“ moka ir iki 2025 metų S. Skardžiuvienei mokės sutartyje numatytą fiksuotą nuomos mokestį – 23 863 eurus (atskaičius mokesčius – 20 283 eurus). Nuo 2025 metų vėjo jėgainių parke pagamintos elektros energijos pardavimo kaina priklausys tik nuo rinkos, kaip ir žemės nuomos mokestis, kuris negalės būti mažesnis kaip 17 500 eurų (neatskaičius mokesčių).

8.3.2.2. Komisija negavo duomenų ir nenustatė, kad Artūras Skardžius asmeniškai darė įtaką valstybės institucijoms, kad padidėtų elektros energijos supirkimo kaina.

8.3.2.3. Nutarimo 2 straipsnio 3 punkte suformuluotas klausimas, į kurį turi atsakyti Komisija, yra susijęs su Specialiųjų tyrimų tarnybos atliekamu ikiteisminiu tyrimu dėl galimo piktnaudžiavimo. Ikiteisminis tyrimas Specialiųjų tyrimų tarnyboje pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 228 straipsnio („Piktnaudžiavimas“) 2 dalį buvo pradėtas gavus Seimo narių pareiškimą dėl galimo piktnaudžiavimo. Ikiteisminio tyrimo metu tiriamos žiniasklaidoje – interneto portale *15min.lt*, 2017 m. birželio 14 d. straipsnyje „Artūro Skardžiaus šeimai – stambios pinigų sumos iš vėjo verslininkų, kuriuos jis proteguoja Seime“ paskelbtos aplinkybės, susijusios su Seimo nario Artūro Skardžiaus veikla, galimai darant poveikį Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams ir taip gaunant asmeninės naudos. Komisija negali kištis į atliekamą ikiteisminį tyrimą ir viešinti jo duomenų.

8.4. Nutarimo 2 straipsnio 4 punkte suformuluotas klausimas: nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius kaip nors dalyvavo svarstant ar priimant šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Specialiųjų tyrimų tarnybos požiūriu, ydingą nuostatą, kad verslininkai, savo lėšomis jūroje atlikę poveikio aplinkai vertinimą dėl vėjo jėgainių parkų statybos, įgyja teisę reikalauti be konkurso statyti toje teritorijoje vėjo jėgainių parką, ar teikė pasiūlymus dėl šios nuostatos įrašymo.

8.4.1. Komisija nustatė:

8.4.1.1. Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), atlikusi Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4445 ir Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos (toliau – Asociacija) 2016 m. birželio 14 d. raštu Nr. A2016/3 siūlomų pakeitimų dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-4444 antikorupcinius vertinimus (Specialiųjų tyrimų tarnybos 2016 m. liepos 21 d. antikorupcinio vertinimo išvada Nr. 4-01-5680 „Dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto Nr. XIIP-4444, Elektros energetikos įstatymo projekto Nr. XIIP-4445 ir Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos pasiūlymų dėl šių projektų tobulinimo“), nustatė, kad Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos siūlomas teisinis reglamentavimas dėl konkursų organizavimo yra ydingas antikorupciniu požiūriu, nes teisėti lūkesčiai negali atsirasti iš savo rizika, be leidimų ar kitokių Lietuvos Respublikos valdžios institucijų sutikimų ir įsipareigojimų atliktų veiksmų. Savo iniciatyva privačių subjektų atlikti veiksmai, šiuo atveju – poveikio aplinkai vertinimai, negali tapti pareiga valstybės institucijoms suteikti konkrečius leidimus.

8.4.1.2. Seimo Ekonomikos komitetas informavo, kad komiteto posėdžiai, kuriuose buvo svarstomi Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5,

16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4444 ir jo lydimasis teisės aktas – Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4445, vyko 2017 m. kovo 22 d., gegužės 3 d. ir birželio 28 d. Seimo Ekonomikos komitetas buvo paskirtas pagrindiniu nagrinėjant įstatymo projektą Nr. XIIP-4444 (papildomu buvo paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas). Komiteto narys Artūras Skardžius (komiteto paskirtas išvadų dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-4444 rengėju) šiuose komiteto posėdžiuose dalyvavo, tačiau 2017 m. birželio 28 posėdyje, kuriame buvo priimta komiteto išvada dėl šių įstatymų projektų, Artūras Skardžius nuo balsavimo nusišalino. Komitetas nepritarė Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos pasiūlymams, kurie Specialiųjų tyrimų tarnybos įvertinti kaip ydingi.

8.4.1.3. Seimo Energetikos komisija informavo, kad A. Skardžius dalyvavo šioje komisijoje svarstant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4444 ir jo lydimąjį teisės aktą – Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4445, tačiau 2017 m. balandžio 26 d. Seimo Energetikos komisijos posėdyje, kuriame buvo priimta komisijos išvada dėl šių įstatymų projektų, A. Skardžius nedalyvavo. Komisija nepritarė Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos pasiūlymams, kurie Specialiųjų tyrimų tarnybos įvertinti kaip ydingi.

8.4.1.4. Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2016 m. spalio 12 d. pasiūlė pagrindiniam Seimo Ekonomikos komitetui grąžinti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4444 iniciatoriams tobulinti.

8.4.1.5. Seimo kanceliarijos Teisės departamento nuomone, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 22 straipsnio nuostatos (22 straipsnio redakcija, galiojusi nuo 2015 m. gegužės 7 d. iki 2017 m. spalio 31 d.) nesudaro galimybės vien atlikus poveikio aplinkai vertinimo procedūrą be konkurso gauti teisę Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje teritorijas naudoti elektros energijos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių. Teisės departamento nuomonė grindžiama analizuojamos įstatymo redakcijos 22 straipsnio 3 dalies nuostata, imperatyviai nustatančia, kad „Leidimas naudoti Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, Lietuvos Respublikos išskirtinę ekonominę zoną Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostą elektrinių statybai ir eksploatacijai išduodamas konkurso būdu. Konkursą gali inicijuoti bet kuris asmuo <...>“. Todėl teigtina, jog tik pagal įstatymo nuostatas suorganizuotas konkursas gali būti pagrindas išduoti leidimą elektrinių statybai ir eksploatacijai Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje. Be to, tokio konkurso laimėtojo

nustatymas analizuojamos redakcijos įstatymo 22 straipsnyje nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nesiejamas su atlikta poveikio aplinkai vertinimo procedūra.

8.4.1.6. Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacija 2010 m. gegužės 31 d. (tuo metu asociacijos prezidentu buvo Artūras Skardžius, direktoriumi – Romualdas Patalavičius), teikdama pataisas dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto Nr. XIP-1749, siūlė numatyti, kad leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš saulės energijos Kuršių nerijoje ir vėjo energijos Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje būtų išduodami ne konkurso būdu, pirmenybę teikiant asmenims, kurie yra parengę ir visuomenei pristatę poveikio aplinkai vertinimo ataskaitas.

8.4.1.7. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 22 straipsnyje nustatytas reglamentavimas nuo šio įstatymo priėmimo (2011 m. gegužės 12 d.) iki paskutinio pakeitimo (2017 m. liepos 11 d.) buvo keistas tik vieną kartą – 2015 m. gegužės 7 d. (įstatymo pakeitimo įstatymo projektą pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybė). Pažymėtina, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba 2015 m. vasario 9 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje Nr. 4-01-928 konstatavo, kad, atlikusi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 6, 13, 14, 15, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2676 antikorupcinį vertinimą, antikorupcinio pobūdžio pastabų neturi.

8.4.1.8. Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2009 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. SV-S-190 „Dėl darbo grupės Atsinaujinančių energijos išteklių įstatymo projektui parengti sudarymo“ Artūras Skardžius buvo įtrauktas į šios darbo grupės sudėtį kaip UAB „Baltic Energy Group“ konsultantas (UAB „Baltic Energy Group“ įsteigta 2007 m. gruodžio 7 d., jos direktoriumi paskirtas Dainius Jurėnas, vėliau – Tadas Navickas, kurie kartu su Artūru Skardžiumi buvo 2009 metais įsteigtos Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos steigėjai).

8.4.1.9. Artūras Skardžius 2017 m. lapkričio 3 d. pateikė Komisijai rašytinius paaiškinimus dėl Nutarimo 2 straipsnio 4 punkte suformuluoto klausimo:

„Visų pirma aš, Artūras Skardžius, eidamas Seimo nario pareigas neteikiau jokių teisės aktų projektų dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375) nuostatų, reglamentuojančių vėjo energetiką, tame tarpe ir dėl 22 straipsnio pakeitimo ar papildymo.

Antra, atkreipiu Komisijos dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (Nr. XI-1375) priimtas 2011-05-12.

Kartu pažymiu, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375) 22 straipsnio reglamentavimas nuo įstatymo Nr. XI-1375 priėmimo 2011-05-12 iki paskutinio

pakeitimo 2017-07-11 buvo kosmetiškai redaguotas tik vieną kartą Vyriausybės teikimu – 2015-05-07.

2017-04-19, kaip Ekonomikos komiteto paskirtas išvadų rengėju įstatymo Nr. XI-1375 pakeitimo projektui Nr. XIIP-4444, registravau pasiūlymus, ginančius išskirtinai viešąjį interesą ir apsaugančius elektros vartotojus nuo papildamos mokestinės naštos:

1. Leidimai naudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalį (-is), atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai išduodami tik konkurso būdu;

2. Leidimas plėtrai ir eksploatacijai išduodami <...> asmenims <...>, 4) kurie prisijungimo prie elektros perdavimo tinklų sausumos teritorijoje ir balansavimo kaštus išsipareigoja padengti savo lėšomis.

Trečia, dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo Nr. XIII-509 2 straipsnio 4 klausime suformuluoto klaidinančio teiginio – „kad verslininkai, savo lėšomis jūroje atlikę poveikio aplinkai vertinimą dėl vėjo jėgainių parkų statybos, įgyja teisę reikalauti be konkurso statyti toje teritorijoje vėjo jėgainių parką“, kreipiausi į Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamentą.

Atitinkamai Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, atsakydamas į mano pateiktą prašymą pateikti nuomonę dėl to, „ar Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375) 22 straipsnio galiojės reglamentavimas iki 2017-10-31 sudarė galimybę asmenims atlikus tik PAV procedūrą be konkurso gauti teisę į Baltijos jūros teritorijos panaudojimą vėjo energetikai“, savo 2017-09-25 atsakyme konstatavo:

„Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375) 22 straipsnio nuostatos (22 straipsnio redakcija, galiojanti iki 2017-10-31) nesudaro galimybės vien atlikus poveikio aplinkai vertinimo procedūrą (PAV), be konkurso gauti teisę Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje teritorijas naudoti elektros energijos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių. Ši nuomonė grindžiama analizuojamos redakcijos 22 straipsnio 3 dalies nuostata, imperatyviai nustatančia, kad „Leidimas naudoti Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, Lietuvos Respublikos išskirtinę ekonominę zoną Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostą elektrinių statybai ir eksploatacijai išduodamas konkurso būdu. <...> Taigi teigtina, jog tik pagal Įstatymo nuostatas suorganizuotas konkursas gali būti pagrindu išduoti leidimą elektrinių statybai ir eksploatacijai Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje. Be to, pažymėtina, kad tokio konkurso laimėtojo nustatymas, analizuojamos redakcijos įstatymo 22 straipsnyje, nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nesiejamas su atlikta poveikio aplinkai vertinimo procedūra.“

Taip pat pažymėtina, kad STT pateiktos klaidingos interpretacijos dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375) 22 straipsnio akivaizdų nepagrįstumą patvirtina ir tas faktas, jog nei vienas verslininkas tokia galimybe iki šiol nepasinaudojo, nors buvo teigiama, kad dar 2016 metais verslininkai savo lėšomis jūroje yra atlikę poveikio aplinkai vertinimą dėl vėjo jėgainių parkų statybos.“

8.4.2. Komisijos išvada: Seimo narys Artūras Skardžius dalyvavo Seimo Ekonomikos komiteto, Seimo Energetikos komisijos posėdžiuose svarstant Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos pasiūlymus dėl konkursų organizavimo. Specialiųjų tyrimų tarnyba, atlikusi Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4445 ir Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos 2016 m. birželio 14 d. siūlomų pakeitimų dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-4444 antikorpucinius vertinimus (Specialiųjų tyrimų tarnybos 2016 m. liepos 21 d. antikorpucinio vertinimo išvada Nr. 4-01-5680 „Dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto Nr. XIIP-4444, Elektros energetikos įstatymo projekto Nr. XIIP-4445 ir Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos pasiūlymų dėl šių projektų tobulinimo“), nustatė, kad Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos siūlomas teisinis reglamentavimas dėl konkursų organizavimo yra ydingas antikorpuciniu požiūriu, nes teisėti lūkesčiai negali atsirasti iš savo rizika, be leidimų ar kitokių Lietuvos Respublikos valdžios institucijų sutikimų ir įsipareigojimų atliktų veiksmų. Savo iniciatyva privačių subjektų atlikti veiksmai, šiuo atveju – poveikio aplinkai vertinimai, negali tapti pareiga valstybės institucijoms suteikti konkrečius leidimus.

Seimo narys Artūras Skardžius dalyvavo Seimo Ekonomikos komiteto 2017 m. kovo 22 d., gegužės 3 d. ir birželio 28 d. posėdžiuose, tačiau 2017 m. birželio 28 d. posėdyje, kuriame buvo priimta komiteto išvada dėl įstatymų projektų (Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444 ir jo lydimojo teisės akto – Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4445), Artūras Skardžius nuo balsavimo nusišalino. Komitetas nepritarė Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos pasiūlymams, kurie Specialiųjų tyrimų tarnybos įvertinti kaip ydingi.

Seimo narys Artūras Skardžius dalyvavo Seimo Energetikos komisijai svarstant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4444 ir jo lydimąjį teisės aktą – Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4445, tačiau 2017 m. balandžio 26 d. Komisijos posėdyje, kuriame buvo priimta

Komisijos išvada dėl šių projektų, A. Skardžius nedalyvavo. Komisija nepritarė Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos pasiūlymams, kurie Specialiųjų tyrimų tarnybos įvertinti kaip ydingi.

Seimo plenariniuose posėdžiuose 2017 m. birželio 30 d. svarstant ir 2017 m. liepos 11 d. priimant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4444 ir jo lydimąjį teisės aktą – Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4445 Seimo narys Artūras Skardžius balsavime nedalyvavo.

8.5. Nutarimo 2 straipsnio 5 punkte suformuluotas klausimas: nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius gavo asmeninės naudos iš sprendimų, kuriuos priimant jis asmeniškai dalyvavo ar galimai paveikė kitų institucijų sprendimus kaip asmuo ar Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos vadovas.

8.5.1. Komisija nustatė:

8.5.1.1. Atsižvelgdama į Nutarimo 2 straipsnio 5 punkte suformuluotą klausimą, Komisija tyrė faktus ir aplinkybes, susijusius su Artūro Skardžiaus veikla atsinaujinančių išteklių energetikos srityje.

8.5.1.2. VKEKK raštu Nr. R2-(E) 2017-07-27 informavo Seimo Antikorupcijos komisiją, kad „Komisija 2007 metais naujų supirkimų tarifų vėjo elektrinėms nenustatė, o elektros energijai, pagamintai vėjo elektrinėse, supirkimo tarifai buvo perskaičiuoti ir nustatyti 2008 m. vasario 21 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-27 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2002 m. vasario 11 d. nutarimo Nr. 7 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainų“ dalinio pakeitimo“, kuriuo Komisija nustatė elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo kainą – 30 Lt ct/kWh (8,689 Eur ct/kWh). Supirkimo kaina padidinta siekiant skatinti šio sektoriaus plėtrą ir pasiekti Apraše numatytas skatinimo apimtis. Pažymėtina, jog Komisijos nustatytas supirkimo tarifas 30 Lt ct/kWh (8,689 Eur ct/kWh) buvo pradėtas taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d. Taip pat paminėtina, jog nustatant supirkimo kainą buvo atsižvelgta į investicijas, patiriamas faktines sąnaudas ir gaunamas pajamas eksploatuojamose vėjo elektrinėse. Kainų skaičiavimo prielaidos nurodytos Komisijos Elektros skyriaus 2008 m. vasario 13 d. pažymoje Nr. O5-41 „Dėl vėjo elektrinėse pagamintos elektros energijos kainos“ (pridedama). <...> Atsakydami į trečiąjį klausimą, informuojame, kad tiek 2002 m., tiek 2008 m. nustatant supirkimo kainas vėjo elektrinėse pagamintai elektros energijai nei iš Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos, nei asmeniškai iš Artūro Skardžiaus pastabų nebuvo gauta. Papildomai paminėtina, jog Artūras Skardžius, kaip Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos prezidentas, dalyvavo 2012 m. sausio 20 d. vykusiam viešajame svarstyme, kuriame buvo aptariama ataskaita „Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius išteklius, ir biudžų supirkimo tarifų

nustatymui reikalingos informacijos surinkimas, efektyviausios technologijos nustatymas ir tarifų apskaičiavimas“, kuria remiantis buvo nustatomi 2012 metams fiksuotų tarifų dydžiai. Viešojo svarstymo metu Artūras Skardžius pasisakė dėl diskonto normos peržiūrėjimo, atsižvelgiant į faktinius rinkos duomenis, taip pat pažymėjo, jog reikia patikslinti integruotų ir neintegruotų saulės šviesos elektrinių sąvokų apibrėžimus, pasisakė, kad vėjo elektrinių pagal elektrinės vietą nereikėtų diferencijuoti, nes nėra atliktų patvirtintų tyrimų dėl vėjo greičių, reljefo ir kitų gamtos poveikio veiksnių, bei pažymėjo, jog nustatant tarifus vėjo elektrinėms nėra atsižvelgiama į mažų ir didelių vėjo elektrinių skirtumus (aukštį, efektyvumą ir kt.).“ VKEKK taip pat pridėjo jos nurodytus duomenis pagrindžiančius dokumentus – VKEKK Elektros skyriaus 2008 m. vasario 13 d. pažymos Nr. O5-41 „Dėl vėjo elektrinėse pagamintos elektros energijos supirkimo kainos“ nuorašą ir 2012 m. sausio 20 d. VKEKK viešojo svarstymo protokolo Nr. O6-1 nuorašą.

8.5.1.3. Specialiųjų tyrimų tarnyba informavo Komisiją, kad Specialiųjų tyrimų tarnyboje gavus Seimo narių pareiškimą 2017 m. birželio 26 d. buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl galimo piktnaudžiavimo. Šio ikiteisminio tyrimo metu tiriamos žiniasklaidoje – interneto portale *15min.lt*, 2017 m. birželio 14 d. straipsnyje „Artūro Skardžiaus šeimai – stambios pinigų sumos iš vėjo verslininkų, kuriuos jis proteguoja Seime“, paskelbtos aplinkybės, susijusios su Seimo nario Artūro Skardžiaus veikla, galimai darant poveikį Seimo, Vyriausybės ir kitų institucijų sprendimams ir taip gaunant asmeninės naudos.

8.5.1.4. Seimo narys Artūras Skardžius informavo Komisiją, kad 2017 m. rugsėjo 13 d. jis Vilniaus miesto apylinkės teismui pateikė ieškinį „Dėl paskleistų duomenų pripažinimo neatitinkančiais tikrovės ir žeminančiais asmens garbę ir orumą“ (atsakovas – UAB „15min“), kuriame prašoma konstatuoti, kad ieškinyje nurodyti UAB „15min“ paskelbti teiginiai neatitinka tikrovės ir žemina Artūro Skardžiaus garbę ir orumą.

8.5.2. **Komisijos išvada:** Nutarimo 2 straipsnio 5 punkte suformuluotas klausimas (nustatyti, ar Seimo narys Artūras Skardžius gavo asmeninės naudos iš sprendimų, kuriuos priimant jis asmeniškai dalyvavo ar galimai paveikė kitų institucijų sprendimus kaip asmuo ar Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos vadovas) yra susijęs su Specialiųjų tyrimų tarnybos atliekamu ikiteisminiu tyrimu dėl galimo piktnaudžiavimo. Ikiteisminis tyrimas Specialiųjų tyrimų tarnyboje pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 228 straipsnio („Piktnaudžiavimas“) 2 dalį buvo pradėtas gavus Seimo narių pareiškimą dėl galimo piktnaudžiavimo. Ikiteisminio tyrimo metu tiriamos žiniasklaidoje – interneto portale *15min.lt*, 2017 m. birželio 14 d. straipsnyje „Artūro Skardžiaus šeimai – stambios pinigų sumos iš vėjo verslininkų, kuriuos jis proteguoja Seime“, paskelbtos aplinkybės, susijusios su Seimo nario Artūro Skardžiaus veikla, galimai darant poveikį Seimo, Vyriausybės ir kitų institucijų

sprendimams ir taip gaunant asmeninės naudos. Komisija negali kištis į atliekamą ikiteisminį tyrimą ir viešinti jo duomenų. Į Nutarimo 2 straipsnio 5 punkte suformuluotą klausimą galima atsakyti tik atlikus šį ikiteisminį tyrimą.

8.6. Nutarimo 2 straipsnio 6 punkte suformuluotas klausimas: nustatyti, ar atitinka rinkos sąlygas ir Lietuvos Respublikos įstatymus Seimo nario Artūro Skardžiaus sutuoktinės ir įmonės „Daugų sala“ sandoris dėl UAB „Kornelita“ pardavimo ir ar nėra apsimestinio sandorio požymių. Jei sandorio kaina laikytina nepagrįsta, kas leidžia konstatuoti esamos kainos nepagrįstumą ir kokia kaina laikytina pagrįsta.

8.6.1. Komisija nustatė:

8.6.1.1. UAB „Kornelita“ buvo įsteigta 2004 m. gegužės 25 d. Nuo jos įsteigimo momento 50 procentų akcijų valdytoja buvo Snieguolė Skardžiuvienė. 2004 m. birželio 8 d. S. Skardžiuvienė šiai bendrovei suteikė beprocentę paskolą. Paskola buvo dvejų metų laikotarpio. Paskolą bendrovė panaudojo 29 poilsio paskirties pastatams išpirkti iš tuometės gamyklos „Astra“. 2012 m. rugpjūčio 28 d. S. Skardžiuvienė iš antrojo akcininko J. Jakučionio įsigijo jo valdytas 50 procentų akcijų ir tapo 100 procentų akcininke.

2013 metais UAB „Kornelita“ akcinis kapitalas sudarė 10 000 litų (100 akcijų, kurios vienos nominali vertė 100 litų). Bendrovės VĮ Registrų centro pateiktoje finansinėje ataskaitoje už 2012 metus deklaruota, kad UAB „Kornelita“ turtas sudarė 188 568 litus, iš jų 185 646 litai ilgalaikio materialaus turto. Nuosavas kapitalas sudarė 269 395 litus, iš jų nepaskirstytasis nuostolis – 279 395 litai, ilgalaikiai išipareigojimai (skola akcininkui) – 440 000 litų, trumpalaikiai išipareigojimai – 17 963 litai. Bendrovė per 2012 metus patyrė 100 419 litų nuostolį.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) informavo, kad UAB „Kornelita“ nėra pateikusi finansinių ataskaitų už 2013 ir vėlesnius metus. VMI taip pat nurodė, kad mokesčių administratorius, vertindamas, ar gyventojų parduotų vertybinių popierių kaina atitinka rinkos kainą, vadovaujasi Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 15 straipsnio nuostatomis, kuriose nurodyta, kad gyventojai, GPMĮ nustatyta tvarka apskaičiuodami apmokestinamąsias pajamas, pajamomis iš bet kokio sandorio arba bet kokios ūkinės operacijos turi pripažinti sumą, atitinkančią tokio sandorio arba tokios ūkinės operacijos tikrąją rinkos kainą, o leidžiamais atskaitymais arba ribojamų dydžių leidžiamais atskaitymais turi pripažinti bet kokio sandorio arba bet kokios ūkinės operacijos sąnaudų sumą, atitinkančią tokio sandorio arba tokios ūkinės operacijos tikrąją rinkos kainą. Tais atvejais, jeigu nustatoma, kad akcijų kaina nepagrįstai padidinta, t. y. turto tikroji rinkos kaina yra mažesnė negu deklaruotos pardavimo pajamos, apskaičiuotas skirtumas yra apmokestinamas standartiniu gyventojų pajamų mokesčio tarifu kaip kitos pajamos.

2013 m. sausio 11 d. UAB „Kornelita“ akcijos už 460 tūkst. litų buvo parduotos uždarajai akcinei bendrovei „Daugų sala“, kuriai sandoryje atstovavo Virginijus Simanavičius. Pirkėjo vardu sutartį pasirašė Snieguolė Skardžiuvienė ir Artūras Skardžius. Sutartyje nurodyta, kad pardavėjui akcijos priklauso bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise (akcijos apskaitomos Snieguolės Skardžiuvienės vardu).

Akcijų pardavimo kaina buvo nustatyta atsižvelgiant į šiuos kriterijus: pirkėjas įvertino bendrovės „Kornelita“ turėtą nekilnojamąjį turtą, 29 pirmiau minėtus pastatus, taip pat UAB „Financial Management Group“ pateiktą bendrovės mokestinio ir teisinio audito išvadą.

S. Skardžiuvienės suteikta paskola bendrovei buvo gražinta tokiu būdu: tą pačią dieną (2013 m. sausio 11 d.) reikalavimo perleidimo sutartimi perleidžiant akcijų pirkėjui – UAB „Daugų sala“ reikalavimo teisę bendrovei, t. y. akcijų pirkėjas nusipirko paskolos sumos – 440 tūkst. litų – vertės reikalavimo teisę į UAB „Kornelita“.

Kaina už akcijas buvo sumokėta iš UAB „Daugų sala“ bankinės sąskaitos bankiniu pavedimu.

2014 m. pateiktoje metinėje pajamų deklaracijoje už 2013 metus S. Skardžiuvienė deklaravo 460 tūkst. litų pajamų už vertybinių popierių pardavimą, nuo jų atskaitė 10 tūkst. litų įsigijimo išlaidų bei, apmokestinusi 15 procentų GPM tarifu, apskaičiavo 67,5 tūkst. litų GPM. Apskaičiuotą mokestį S. Skardžiuvienė 2014 m. balandžio 30 d. sumokėjo į biudžetą.

8.6.1.2. UAB „Daugų sala“ įsteigta 2012 m. rugpjūčio 6 d., steigėjas – Virginijus Simanavičius. Pagal valstybės įmonės Registrų centro 2017 m. liepos 24 d. pažymą UAB „Daugų sala“ akcininkai yra: Rusijos bendrovė OOO „Traditsia-L“ (turi 90 akcijų), Virginijus Simanavičius – 10 vardinių paprastųjų akcijų (2012 m. lapkričio 27 d. turėjo 100 akcijų).

8.6.1.3. VMI turimais duomenimis, UAB „Kornelita“ akcijų pardavimo pajamos buvo deklaruotos ir apmokestintos, apskaičiuotas mokestis sumokėtas. Tačiau, neįvertinus UAB „Kornelita“ akcijų pardavimo sandorio ir kitų susijusių sandorių dokumentų, pinigų gavimo ir mokėjimo aplinkybių, negavus sandorio šalių paaiškinimų, nėra galimybės nustatyti, ar sandoris turi apsimestinio sandorio požymių, ar jo kaina pagrįsta. Atsižvelgdama į susidariusią padėtį ir norėdama ištirti visas aplinkybes bei padaryti pagrįstas išvadas, VMI inicijavo teisės aktuose numatytus kontrolės veiksmus.

VMI, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 39 straipsnio 1 dalies 4 punktu, informavo, kad:

– 2017 m. rugpjūčio 29 d. pradėtas UAB „Daugų sala“ operatyvus patikrinimas pratęstas iki 2017 m. lapkričio 27 d. Siekiant įvertinti sandorius, sudarytus tarp UAB „Daugų sala“ ir Rusijos įmonės OOO „Traditsia-L“, 2017 m. rugsejo 22 d. išsiųstas paklausimas Rusijos

Federacijos mokesčių administratoriui. Dėl įsigytų žemės sklypų vertės realumo rengiamas nekilnojamojo turto objektų vertės nustatymo vertinimo paslaugų viešasis pirkimas;

– 2017 m. rugsėjo 14 d. pradėtas UAB „Kornelita“ operatyvus patikrinimas pratęstas iki 2017 m. gruodžio 15 d. Siekiant įvertinti UAB „Daugų sala“ akcijų pirkimo–pardavimo sandorio realumą, rengiamas UAB „Kornelita“ akcijų vertės vertinimo paslaugų viešasis pirkimas;

– siekiant surinkti informaciją apie Romualdo Patalavičiaus, Snieguolės Skardžiuvienės, Rustemo Nygmetzianovo ir UAB „Enga“ vykdytas finansines operacijas su Baltarusijos fizikiniais ir juridiniais asmenimis, pradėti Romualdo Patalavičiaus, Snieguolės Skardžiuvienės, Rustemo Nygmetzianovo ir UAB „Enga“ mokestiniai tyrimai.

8.6.1.4. Snieguolei Skardžiuvienei atstovaujantis advokatas Augustinas Vaičiūnas Komisijos 2017 m. rugsėjo 20 d. posėdyje nurodė, kad UAB „Kornelita“ buvo įsteigta 2004 m. gegužės 25 d. Snieguolė Skardžiuvienė buvo 50 procentų akcijų savininkė nuo bendrovės įsteigimo momento. 2004 m. birželio 8 d. ji suteikė beprocentę paskolą šiai bendrovei. Suteikta paskola buvo dvejų metų laikotarpio. Tą paskolą bendrovė panaudojo išpirkti iš tuometės gamyklos „Astra“ ten buvusius 29 poilsio paskirties pastatus. S. Skardžiuvienė 2012 m. rugpjūčio 28 d. iš kito (antrojo akcininko) J. Jakučionio įsigijo jo valdytas 50 procentų akcijų ir tapo 100 procentų akcininke. 2013 m. sausio 11 d. savo turėtas akcijas, visas 100 procentų, akcijų pirkimo–pardavimo sutartimi ji pardavė uždarajai akcinei bendrovei „Daugų sala“, kuriai sandoryje atstovavo V. Simanavičius. Kaina buvo nustatyta atsižvelgiant į du kriterijus. Pirkėjas UAB „Daugų sala“, pasitelkusi specialistus, įvertino turimą nekilnojamąjį turtą, pirmiau minėtus 29 pastatus, taip pat įvertino UAB „Financial Management Group“ pateiktą bendrovės mokestinio ir teisinio audito išvadą. Taip buvo suderėta kaina, kuri buvo sumokėta iš UAB „Daugų sala“ bankinės sąskaitos bankiniu pavedimu. Šį sandorį inicijavo V. Simanavičius per tuometį UAB „Kornelita“ vadovą. Jis, kaip vietos gyventojas, toje vietoje dažnai poilsiaudavo, organizuodavo įvairius pramoginius renginius. Turėdamas tikslą tęsti veiklą ir ją plėtoti, jis pareiškė norą įsigyti tas akcijas. Visos derybos vyko būtent su juo. Liudytojo nuomone, sandoris neturi apsimestinio sandorio požymių, nes, remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, įvykdytas sandoris negali būti laikomas tariamu, apsimestiniu, turinčiu kažkokią ydingą valią. Šiuo atveju parduodamo turto – 29 pastatų – kaina visiškai atitiko rinkos kainą, jų būklę. Kaina buvo sumokėta bankiniais pavedimais. Sandoris realiai įvykęs ir įvykdytas, sukūręs teises ir pareigas šio sandorio šalims.

Advokatas A. Vaičiūnas 2017 m. spalio 18 d. posėdyje nurodė, kad sudarant UAB „Kornelita“ ir UAB „Daugų sala“ sandorį nebuvo kalbama apie gyvenamųjų namų statybą prie vandens telkinių (Vyriausybės nutarimu 2013 m. atstumas statomiems statiniams nuo vandens telkinių sumažintas nuo 100 iki 50 metrų). S. Skardžiuvienės suteikta bendrovei

440 tūkst. litų paskola buvo grąžinta UAB „Kornelita“ akcijų perleidimo sandorio sudarymo dieną – 2013 m. sausio 11 d., sudarant reikalavimo teisės perleidimo sutartį, reikalavimą perleidžiant UAB „Daugų sala“. Kitaip tariant, akcijų pirkėjas įgijo 440 tūkst. litų reikalavimą į UAB „Kornelita“. S. Skardžiuvienė nėra niekaip susijusi su akcijų pirkėjais. S. Skardžiuvienės paskola bendrovei buvo beprocentė.

Liudytojas Tomas Jakučionis, kuris yra UAB „Kornelita“ vadovo Jono Jakučionio sūnus ir kurio žmona yra Seimo nario A. Skardžiaus giminaitė, Komisijos 2017 m. spalio 4 d. posėdyje nurodė, kad bendrovės veikloje jis nedalyvavo, jai vadovavo jo tėvas, kuris ir įkūrė bendrovę žemės sklype, į kurį jam buvo atkurtos nuosavybės teisės. Buvo susitarta, kad bendrovės veikloje žemė bus Jono Jakučionio nuosavybė, o už S. Skardžiuvienės 440 tūkst. litų paskolą bendrovė įsigis pastatų. Poilsio komplekse buvo rengiami ir politinių partijų susibūrimai, sportiniai renginiai, tačiau Jonas Jakučionis ieškojo verslo pirkėjų, nes reikėjo investicijų. Vėliau J. Jakučionis savo akcijas perleido S. Skardžiuvienei, tačiau versle liko jam nuosavybės teisė priklausanti žemė, kurios buvo apie 15 hektarų. Liudytojo žiniomis, šiuo metu Rusijos bendrovei, įsigijusiai akcijas, nelabai gerai sekasi vystyti verslą Dauguose. UAB „Kornelita“ akcijos buvo perleistos už 460 tūkst. litų. Bendrovei priklausė poilsio komplekso pastatai, tačiau tuo pačiu metu buvo perleista ir J. Jakučioniui priklausanti žemė, kuri UAB „Kornelita“ nepriklausė, tačiau ant jos stovėjo tie pastatai. Taigi sandoris buvo kompleksinis.

UAB „Daugų sala“ ir dabartinis UAB „Kornelita“ direktorius Virginijus Simanavičius Komisijos 2017 m. spalio 11 d. posėdyje nurodė, kad su būsimais UAB „Kornelita“ akcijų pirkėjais susipažino tuo metu, kai Rusijoje kūrė lietuviškos duonos kepimo verslą. UAB „Kornelita“ akcijas pirkė keletas akcininkų, tuo metu keitėsi teisinis reguliavimas, leidęs statinius statyti ne 100, bet 50 metrų nuo vandens telkinio. Atitinkamai buvo daromas detalusis planas, komunikacijų projektai. V. Simanavičius pardavęs jam priklausančias 90 procentų akcijų Rusijos bendrovei OOO „Traditsiia-L“. Derybose dalyvavo H. Petrosianas iš vienos pusės, iš kitos – J. Jakučionis, A. Skardžius, S. Skardžiuvienė. UAB „Kornelita“ akcijos buvo perleistos 2013 metų sausio mėnesį, prieš tai buvo atliktas mokestinis ir teisinis bendrovės „Kornelita“ patikrinimas, kurį atliko įmonė „Financial Management Group“. To prašė akcijų pirkėjai. Po akcijų nusipirkimo UAB „Daugų sala“ toliau vysto veiklą, įgyvendina projektus. Liudytojo teigimu, akcijų pirkimo–pardavimo sandoris buvo ekonomiškai pagrįstas, per vasarą poilsiavietėje apsilanko apie 10–15 tūkst. žmonių. UAB „Kornelita“ nenumatoma sujungti su UAB „Daugų sala“, ją numatoma likviduoti.

Komisijos 2017 m. spalio 24 d. posėdyje Seimo narys Artūras Skardžius nurodė, kad Daugų poilsiavietė yra kažkada buvusi didelės gamyklos poilsiavietė su visa infrastruktūra. Sandoris dėl UAB „Kornelita“ akcijų pardavimo prasidėjo 2012 metais, pasibaigė 2013 metais.

2012 metais jis dalyvavo derybose dėl akcijų pardavimo, kaina tenkino abi sutarties šalis, VMI nekėlė klausimo dėl to, kad kaina yra per maža.

8.6.1.5. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.87 straipsnio 1 dalyje nurodyta: „jeigu sandoris sudarytas kitam sandoriui pridengti, taikomos sandoriui, kurį šalys iš tikrųjų turėjo galvoje, taikytinos taisyklės“.

8.6.2. **Komisijos išvada:** tyrimo metu nenustatyta, kad Seimo nario Artūro Skardžiaus sutuoktinės Snieguolės Skardžiuvienės ir įmonės „Daugų sala“ sandoris dėl UAB „Kornelita“ pardavimo neatitiko rinkos sąlygų ir Lietuvos Respublikos įstatymų ar kad šis sandoris turi apsimestinio sandorio požymių.

8.7. **Nutarimo 2 straipsnio 7 punkte suformuluotas klausimas:** nustatyti, kokie fiziniai ar juridiniai asmenys valdo Baltarusijos įmonę „Investenergostroj“, kuriai paskolą yra suteikę Seimo nario Artūro Skardžiaus šeimos nariai, įsigiję tos įmonės akcijų, kokie šių asmenų ryšiai su Seimo nariu Artūru Skardžiumi, ar jie neturėjo įtakos Seimo nario parlamentinei veiklai.

8.7.1. Komisija nustatė:

8.7.1.1. Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ teisinė forma – UAB, juridinio asmens kodas – 191684934. Įmonė registruota Gardino srities vykdomojo komiteto 2011 m. rugpjūčio 17 d. Veiklos sritis – elektros gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių / saulės energetikos vystymas.

Valstybės saugumo departamento duomenimis, Baltarusijos įmonė „OOO „Inžiniringovanaja Kompanija Investenergostroj“ (toliau – „Investenergostroj“) yra pradėjusi kelis saulės baterijų modulių ir vėjų jėgainių statybos projektus Baltarusijoje (išsamesnės informacijos negauta). Nepatvirtintais duomenimis, vienas iš šių projektų vystomas dabartiniam „Investenergostroj“ direktoriui, Baltarusijos piliečiui Dmitrijui Autko priklausančiame sklype Baltarusijos Respublikoje. 2015 m. birželio mėn. atviruose informacijos šaltiniuose buvo skelbta, kad „Investenergostroj“ 2,4 ha sklype Gardino rajone statys saulės baterijų modulius, bei paminėta, kad įmonė jau yra pastačiusi panašų saulės baterijų modulių parką Ščiutino rajone.

Romualdas Patalavičius Komisijos 2017 m. rugsėjo 27 d. posėdyje paaiškino, kad 2014 m. gruodžio 16 d. jo valdoma UAB „Enga“, veikianti energetikos sektoriuje, įsigijo 80 procentų „Investenergostroj“ akcijų. Po to, kai R. Patalavičius pasiūlė Snieguolei Skardžiuvienei tapti šios įmonės akcininke, pastaroji 2015 metais iš UAB „Enga“ įsigijo 20 procentų akcijų. Snieguolė Skardžiuvienė 2015 metais šiai Baltarusijos įmonei suteikė paskolą. A. Skardžių ir jo sutuoktinę R. Patalavičius pažįsta nuo 1999–2000 metų. R. Patalavičius su A. Skardžiumi 2005–2007 metais kartu dirbo Seimo Audito komitete, be to, kartu buvo politinės partijos „Naujoji sąjunga“ nariais.

Šiuo metu „Investenergostroj“ akcininkais yra: Snieguolė Skardžiuvienė (valdo 20 procentų akcijų), Romualdas Patalavičius (valdo 40 procentų akcijų), Baltarusijos pilietis Bielyj Sergej Borisovič (valdo 20 procentų akcijų), Nygmetzianov Rustem Alianovič (Rusijos pilietis, nuo 1998 m. turintis laikinąjį leidimą gyventi Lietuvoje, valdantis 20 procentų akcijų).

Valstybės saugumo departamentas ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba pateikė įslaptintą informaciją.

8.7.1.2. Pagal Komisijos išsiųstus kvietimus Snieguolė Skardžiuvienė į Komisijos 2017 m. rugsėjo 20 d. ir 2017 m. spalio 18 d. posėdžius neatvyko. Ji delegavo savo advokatą Augustiną Vaičiūną. 2017 m. rugsėjo 20 d. Komisijos posėdyje advokatas nurodė, kad jo atstovaujamoji S. Skardžiuvienė 2015 m. lapkričio 10 d. sudarė Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ akcijų pirkimo–pardavimo sutartį su Lietuvoje veikiančia uždara akcine bendrove „Enga“. Iš jos ji įsigijo 20 procentų „Investenergostroj“ akcijų už nominalią vertę, o vėliau, po šio sandorio, 2015 m. lapkričio 25 d. ir tų pačių metų gruodžio 7 d. bendrovei „Investenergostroj“ ji suteikė paskolą. Šioje bendrovėje akcijų turi Baltarusijos pilietis Sergej Belyj, taip pat Lietuvoje leidimą gyventi turintis Rustem Nygmetzianov. Šie asmenys ir Snieguolė Skardžiuvienė turi po 20 procentų akcijų, UAB „Enga“ – 40 procentų akcijų. Šią advokato pateiktą informaciją patvirtino UAB „Enga“ vadovas Romualdas Patalavičius, taip pat gauti dokumentai iš valstybės institucijų.

Remiantis advokato parodymais, Snieguolė Skardžiuvienė Baltarusijos įmonei „Investenergostroj“ paskolino 100 tūkst. eurų. Pinigai buvo paskolinti po to, kai ji tapo akcininke. Į S. Skardžiuvienę dėl pinigų skolinimo kreipėsi Romualdas Patalavičius, su kuriuo ji pažįstama maždaug nuo 1998 metų, jie bendrauja šeimomis. Į Snieguolė Skardžiuvienę buvo kreiptasi tik tada, kai buvo ieškoma finansavimo, o jo buvo ieškoma jau užsakius ir UAB „Precizika“ gaminant Baltarusijos įmonei reikalingus saulės baterijų modulių elementus. Dėl to buvo iškilęs pavojus bendrovei, kad, neradus finansavimo, ji patirs sankcijas dėl sutarties neįvykdymo. Paskola suteikta bankiniais pavedimais.

Remiantis advokato parodymais, Snieguolė Skardžiuvienė pažįstama ir bendrauja šeimomis su vieninteliu Romualdu Patalavičiumi, kuris pats tiesiogiai nėra akcininkas, o tik bendrovės (UAB „Enga“), kuri yra akcininkė, vadovas. Kitus akcininkus ji matė ir bendravo tik vieną kartą, kai pati buvo nuvykusi į tą bendrovę, kai buvo atidaromas jau įrengtas saulės energijos gamybos parkas. Nuo to laiko nė su vienu akcininku ji ryšių nepalaiko. Kaip akcininkė ji bendrovės valdyje aktyviai nedalyvauja. Savo, kaip akcininkės, teises ji įgyvendina balsuodama paštu.

S. Skardžiuvienės advokatas nurodė, kad dalis paskolos, suteiktos bendrovei „Investenergostroj“, 2016 metais jau gražinta (20 tūkst. eurų) be palūkanų. Tik su R. Patalavičiumi buvo kalbama ir konsultuojamasi apie visų akcijų įsigijimą.

Snieguolei Skardžiuvienei per Seimo kanceliariją buvo parūpinta viza į Baltarusiją, kai į ekonomikos forumą vyko A. Skardžius.

Kaip teigia į Komisiją liudyti atvykę Vilniaus edukologijos universiteto dėstytojas Anicetas Ignotas (2017 m. rugsėjo 20 d. posėdis) ir Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komiteto pirmininkas Rymantas Juozaitis (2017 m. rugsėjo 27 d. posėdis), Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ akcininkas Sergej Belyj yra buvęs Baltarusijos energetikos bendrovės „Belenergo“ vadovu. Pasak liudytojų, S. Belyj yra Baltarusijos politiniuose sluoksniuose įtakingas asmuo.

Liudytojas Romualdas Patalavičius, UAB „MG“ direktorius, Komisijos 2017 m. rugsėjo 27 d. posėdyje nurodė, kad su Seimo nariu Artūru Skardžiumi ir jo žmona bendrauja šeimomis ir yra pažįstamas nuo politinės partijos „Naujoji sąjunga“ įkūrimo (1999–2000 m.). Taip pat jis su Seimo nariu yra dirbęs Seimo Audito komitete, kur ėjo patarėjo pareigas. Pasak liudytojo Romualdo Patalavičiaus, kontaktų dėl investavimo Baltarusijoje jis pradėjo ieškoti 2013 metais. Tuo metu jis susipažino su Sergejumi Belyj. Įmonė „Investnergostroj“ buvo įsteigta, ji turėjo visus leidimus, galimybes statyti saulės elektrinę. Sergej Belyj buvo tos įmonės akcininkas, taip pat įmonėje buvo ir kitas akcininkas. Pamačiusi, kad „Investenergostroj“ elektrinės nepastatys, UAB „Enga“ 2014 m. gruodžio 16 d. įsigijo 80 procentų Baltarusijos įmonės akcijų iš Sergejaus Belyj. Visi leidimai buvo gauti iki tol, tarifas taip pat buvo nustatytas. Tuo metu pritrūkus pinigų, buvo pakviestas Romualdo Patalavičiaus sūnaus bendramokslis tėvas – Rustem Nygmetzianov, turint tikslą investuoti į Baltarusijos įmonę. Buvo perkama UAB „Precizika“ produkcija. Vėliau tas pats buvo pasiūlyta ir Snieguolei Skardžiuvienei. A. Skardžius kitų „Investenergostroj“ akcininkų nematė ir su jais nebendravo. Pasak R. Patalavičiaus, šiuo metu „Investenergostroj“ 40 procentų akcijų priklauso jam ir po 20 procentų akcijų – Sergejui Belyj, Snieguolei Skardžiuvienei ir Rustemui Nygmetzianovui. Pasak R. Patalavičiaus, Lietuvos bankai atsisakė finansuoti projektą Baltarusijoje, o Baltarusijos bankai nurodė pastatyti dalį elektrinių ir kreiptis dėl paskolos. Dėl šios priežasties atsirado nauji akcininkai ir paskolos įmonei. Pinigai buvo skolinami pagal turimų akcijų skaičių, atitinkamą paskolą įmonei suteikė ir UAB „Enga“. Vėliau Baltarusijos įmonė skolinosi iš Baltarusijos banko „Belgazmprombank“. Baltarusijos įmonei vadovauja Dmitrij Autko.

Rustemo Nygmetzianovo advokatė Eglė Latauskienė Komisijos 2017 m. spalio 11 d. posėdyje parodė, kad jos klientas pasiūlymą investuoti į Baltarusijos įmonę „Investenergostroj“ gavo iš Romualdo Patalavičiaus. Jis šią informaciją pasitikrino per savo draugus ir sutiko. Pats

Rustem Nygmetzianov Komisijos 2017 m. spalio 18 d. posėdyje nurodė, kad pasitikėjo Sergejaus Belyj reputacija ir jo žodžiu dėl investicijų Baltarusijoje sėkmės. Tačiau įsigyjant 20 procentų akcijų, jis turėjo paskolinti įmonei 100 tūkst. eurų, ką ir padarė. Akcijų pirkimo sutartis buvo pasirašyta 2015 m. liepos 9 d. R. Nygmetzianov įsigijo 40 procentų pirminiame variante už 10 tūkst. eurų, o 20 procentų pardavė atgal UAB „Enga“. Dabar paskolos yra sumokėta 96 tūkst. eurų. 2016 m. rugsėjo mėn. Baltarusijos įmonė pradėjo gražinti paskolą dalimis. Iki šios dienos yra gražinta 30 tūkst. eurų. Mokėjimai buvo atlikti tarpbankiniais pavedimais. R. Nygmetzianov dalį lėšų gavo iš giminaičių Rusijoje. Jis jokių ryšių Baltarusijoje neturi, jo giminystės ryšiai yra Rusijos Federacijoje. Jis nėra pažįstamas su Seimo nariu A. Skardžiumi, tačiau pažįsta jo sutuoktinę.

Rustem Nygmetzianov Komisijos 2017 m. spalio 18 d. posėdyje nurodė, kad iš pradžių jis įsigijo 40 procentų Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ akcijų tam, kad investuotų savo santaupas. Tačiau vėliau pritrūkęs lėšų jas visas apmokėti, jis jas perleido trečiojo asmens naudai – vieno iš įmonės akcininkų, kurio pavardė buvo jam užrašyta ant lapelio. Su juo jis nebendravo. Tačiau, R. Nygmetzianovo advokatės parodymais, jis 20 procentų akcijų gražino tam pačiam 40 procentų akcijų pardavėjui ir jis nežinojo, kam jos atiteks. Tik vėliau susitikus visiems akcininkams buvo suprasta, kam jos atiteko. R. Nygmetzianov pats, būdamas energetikas, gerai suprato, į ką investuoja. Į Baltarusiją važiavo 2 kartus, kai vyko statybos. Jis jokiuose forumuose nedalyvavo ir Seimo nario A. Skardžiaus nematė. Pirkdamas akcijas jis domėjosi tik elektrinės technologijomis, nes pats, būdamas energetikas, suprato, kad greitai investicijos neatsipirks. Jis nepatyrė jokio spaudimo, jam nereikėjo ir patarimo. Jis pasitikėjo tuo metu plėtojama žaliaja energetika Baltarusijoje. Jis pasitikėjo Sergejumi Belyj, kuris padėjo vystyti šį projektą, jo reputacija ir žodžiu.

R. Nygmetzianovo asmeninės paskolos Baltarusijos įmonei palūkanos yra 4 procentų dydžio.

Romualdas Patalavičius 2003 m. vasario 24 d. buvo paskirtas į Seimo Pirmininko patarėjo pareigas, tai yra į politinio (asmeninio) pasitikėjimo pareigas. Vėliau, 2005 metais, laimėjęs konkursą, 2005 m. vasario 1 d. buvo paskirtas į Seimo Audito komiteto patarėjo pareigas. Šias pareigas ėjo iki 2007 m. spalio 26 d. Nuo 2007 m. lapkričio 14 d. dirbo Seimo nario V. Karbauskio padėjėju-sekretoriumi. 2008–2012 metais dirbo Seimo Mišrios frakcijos visuomeniniu padėjėju. R. Patalavičius nuo 2013 iki 2017 metų buvo daug kartų išvykęs į Baltarusiją.

Komisijos 2017 m. spalio 24 d. posėdyje Seimo narys A. Skardžius nurodė, kad jo sutuoktinė yra smulki investuotoja į bendrovę „Investenergostroj“, turi tik 20 procentų akcijų. Ji nėra valdymo organų narė, negali priimti sprendimų ir kita. Jis nurodė, kad „tai yra labai geras,

tačiau rizikingas sprendimas. Tokie projektai vystomi Olandijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje, bet ne Lietuvoje, nes 2008–2012 metų kadencijoje buvo tiek išdalyta, kad tai kainuoja po 23 mln. per metus“. Jo teigimu, pirkti čia UAB „Precizika“ pagamintą produkciją ir ją eksportuoti į užsienį bei ten gauti remiamą tarifą yra labai gerai. Į Baltarusiją Seimo narys vyko 2 kartus – 2014 metais su Ministru Pirmininku į Mogiliovą ir 2016 metais – į ekonomikos forumą, vykusį Gardine.

8.7.1.3. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos 2017 m. liepos 21 d. rašte Nr. 25/9-2-8-11355 nurodė, kad Snieguolė Skardžiuvienė 2015 m. lapkričio 30 d. iš savo asmeninės „Nordea Bank AB“ banko sąskaitos atliko 50 000 eurų mokėjimo pavedimą į „Belgazprombank“, gavėjui OOO „Inžiniringovanaia Kompanija Investenergostroj“, mokėjimo paskirtis – „Dogovor zaima Nr. 6/2015, 2015-11-25, Grodno“. Dar vienas 50 000 eurų mokėjimo pavedimas į tą pačią Baltarusijos Respublikos banko sąskaitą atliktas 2015 m. gruodžio 7 d. Mokėjimo paskirtis nurodyta ta pati. 2015 metais A. Skardžius ir S. Skardžiuvienė deklaravo suteiktą 100 000 eurų paskolą pirmiau minėtai Baltarusijos įmonei. Pagal pateiktas deklaracijas šeima turėjo pakankamai pajamų suteikti šią paskolą.

8.7.1.4. Seimo narys A. Skardžius, kaip Seimo parlamentinės grupės su Baltarusija pirmininkas, 2014 m. lapkričio 4 d. vyko į Mogiliovą (Baltarusija) dalyvauti X Lietuvos ir Baltarusijos ekonomikos forume. S. Skardžiuvienė Baltarusijoje 2014–2016 metais buvo 2 kartus.

8.7.1.5. Komisija 2017 m. spalio 30 d. gavo Snieguolės Skardžiuvienės paaiškinimus, kuriuose ji nurodė: „Atsakant į Komisijos užduotus klausimus – dėl įmonės „Investenergostroj“, visų pirma pažymiu, kad akcijų įsigijimą ir paskolos suteikimą UAB „Investenergostroj“ esu laiku deklaravusi tiek aš, tiek mano sutuoktinis Artūras Skardžius, kaip tai numato LR galiojantys teisės aktai. Paskola įmonei „Investenergostroj“ buvo suteikta bankiniu pavedimu.

Antra, kadangi įmonėje „Investenergostroj“ aš esu smulkioji akcininkė – turiu tik 20 proc., atitinkamai, dėl Komisijos prašymo pateikti konfidencialius įmonės dokumentus, privalau kreiptis į įmonės valdymo organus dėl sutikimo gavimo, kas gali užtrukti.

Trečia, noriu papildomai informuoti Komisiją, kad UAB „Investenergostroj“ akcininkų susirinkimas 2016-06-16 priėmė sprendimą: 1) imti paskolą iš Baltarusijos komercinio banko, kad atsiskaityti su AB „Precizika“ už pateiktus saulės modulius, kadangi Lietuvoje veikiantys bankai nesuteikė paskolos; 2) įkeisti bankui jau pastatytos elektrinės pirmąją dalį, pastatytą akcininkų suteiktomis paskolomis; 3) suteikti įgaliojimus direktoriui pasirašyti kredito sutartį su banku.

Kartu pažymiu, kad Baltarusijos įmonei „Investenergostroj“ gaunant paskolą iš banko, man, kaip UAB „Investenergostroj“ akcininkei, nereikėjo suteikti asmeninio laidavimo ar įkeisti nuosavą turtą. UAB „Investenergostroj“ yra ribotos atsakomybės įmonė ir atsako tik savo turtu. Kredito įstaiga „Belgazprombank“ paskolą suteikė komercinėmis sąlygomis ir itin aukštomis palūkanomis, kurios siekė 13 proc. Svarbu pažymėti, kad UAB „Investenergostroj“ man yra grąžinusi tik nedidelę dalį jai suteiktos paskolos.“

8.7.2. Komisijos išvados:

8.7.2.1. Baltarusijos įmonę „Investenergostroj“ valdo jos akcininkai: Seimo nario Artūro Skardžiaus sutuoktinė Snieguolė Skardžiuvienė (turi 20 procentų akcijų), Romualdas Patalavičius (turi 40 procentų akcijų), Baltarusijos pilietis Sergej Borisovič Bielyj (turi 20 procentų akcijų), Rustem Alianovič Nygmetzianov (Rusijos pilietis, nuo 1998 m. turintis laikinąjį leidimą gyventi Lietuvoje, turintis 20 procentų akcijų). Įmonės direktorius – Baltarusijos pilietis Dmitrijus Autko.

Iš Seimo kanceliarijos 2017 m. rugsėjo 28 d. rašto Nr. V-2017-8804 matyti, kad Romualdas Patalavičius nuo 2003 m. vasario 24 d. buvo paskirtas į Seimo Pirmininko patarėjo pareigas, tai yra į politinio (asmeninio) pasitikėjimo pareigas. Vėliau, 2005 metais, laimėjęs konkursą, 2005 m. vasario 1 d. jis buvo paskirtas į Seimo Audito komiteto patarėjo pareigas. Šias pareigas ėjo iki 2007 m. spalio 26 d. R. Patalavičius nuo 2013 iki 2017 metų buvo daug kartų išvykęs į Baltarusiją.

Romualdas Patalavičius ir Seimo narys Artūras Skardžius yra pažįstami. R. Patalavičius 2005–2007 metais dirbo Seimo Audito komitete patarėju tuo metu, kai šio komiteto nariu buvo Artūras Skardžius. R. Patalavičius yra buvęs Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacijos, kurioje 2009–2012 metais A. Skardžius ėjo asociacijos prezidento pareigas, vadovu. Be to, jie kartu buvo politinės partijos „Naujoji sąjunga“ nariais.

8.7.2.2. Seimo nario A. Skardžiaus teigimu, įmonės akcininkai Sergej Borisovič Bielyj ir Rustem Alianovič Nygmetzianov bei įmonės direktorius Dmitrijus Autko su Seimo nariu Artūru Skardžiumi nėra pažįstami ir niekada nebuvo susitikę. Seimo narys Artūras Skardžius niekada nesilankė Baltarusijos įmonėje „Investenergostroj“.

8.7.2.3. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.88 straipsnyje nustatyta, kad bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe pripažįstamas turtas, įgytas po santuokos sudarymo abiejų sutuoktinių ar vieno jų vardu. Atsižvelgiant į šias nuostatas, galima daryti prielaidą, kad Baltarusijos bendrovės „Investenergostroj“ akcijos yra Seimo nario šeimos turtas. Taip pat pažymėtina, kad, remiantis Seimo nario A. Skardžiaus 2016 metų metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos duomenimis, darytina išvada, kad paskola Baltarusijos bendrovei buvo suteikta iš šeimos lėšų.

8.7.2.4. Seimo narys yra aktyviai veikiantis energetikos srityje politikas, buvęs Atsinaujinančių išteklių energetikos įmonių asociacijos pirmininkas, žinomas kaip šios srities specialistas. Investicijų, žemės nuomos versle, susijusiame su energetika, tiesiogiai dalyvauja jo sutuoktinė Snieguolė Skardžiuvienė, kuri nėra žinoma kaip šios srities specialistė ar verslininkė. Pažymėtina, kad Snieguolė Skardžiuvienė pati nedalyvavo nė viename Komisijos posėdyje. Vietoj jos Komisijos posėdžiuose dalyvavo jos advokatas. Šios aplinkybės sudaro prielaidas teigti, kad sprendimai, susiję su Baltarusijos bendrovės „Investenergostroj“ akcijų įsigijimu, paskolos šiai įmonei suteikimu, yra priimti su Seimo nario A. Skardžiaus žinia ir pritarimu.

8.7.2.5. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad asmenys, pretenduojantys dirbti, dirbantys ir dirbę valstybinėje tarnyboje, teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis turi vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra.

8.7.2.6. Atsižvelgiant į tai, kad Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ akcijos laikytinos Seimo nario A. Skardžiaus šeimos turtu, o šios įmonės veiklos sėkmė tiesiogiai lemia jo šeimos finansinę gerovę, taip pat į tai, kad vienas iš Baltarusijos bendrovės akcininkų yra Seimo nario A. Skardžiaus šeimos draugas, buvęs bendrapartietis ir bendradarbis, verslininkas Romualdas Patalavičius, aktyviai plėtojantis atsinaujinančių išteklių energetikos verslą tiek Baltarusijoje, tiek Lietuvoje, visuomenėje galėjo kilti abejonių, kad Seimo nario A. Skardžiaus parlamentinei veiklai galėjo ir gali turėti įtakos Baltarusijos įmonės „Investenergostroj“ akcininkai.

8.7.2.7. Konstatuotina, kad, sutikdamas eiti Seimo tarpparlamentinių ryšių su Baltarusijos Respublika grupės pirmininko pareigas ir jas eidamas, Seimo narys A. Skardžius galėjo pažeisti Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, pagal kurias asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, privalo teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra.

8.8. Nutarimo 2 straipsnio 8 punkte suformuluotas klausimas: įvertinti antikorupciniu požiūriu Seimo nario Artūro Skardžiaus teiktus pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 nuo šio įstatymo priėmimo (2011 m. gegužės 12 d.).

8.8.1. Komisija nustatė:

8.8.1.1. Nagrinėti Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymai dėl:

- Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204;
- Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto Nr. XIIP-205;

– Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-483(2);

– Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444.

8.8.1.2. Specialiųjų tyrimų tarnyba, atsižvelgdama į Seimo Antikorupcijos komisijos 2017 m. liepos 4 d. prašymą Nr. S-2017-6679, pateikė analizę, kurioje išdėstė savo nuomonę dėl Seimo nario Artūro Skardžiaus 2011–2017 metais teiktų pasiūlymų dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 (toliau – STT nuomonė). Specialiųjų tyrimų tarnyba konstatavo, kad, atlikus Artūro Skardžiaus pasiūlymų dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektų Nr. XIIP-204, Nr. XIIP-204(2), Nr. XIIP-205(2), Nr. XIIP-483, Nr. 483(2), Nr. XIIP-773, Nr. XIIP-774 ir XIIP-4444 analizę, buvo nustatyti šie korupcijos rizikos veiksniai:

1) pasiūlymai galėjo sudaryti išskirtines sąlygas mažųjų saulės šviesos elektrinių (iki 30 kW) savininkams;

2) pasiūlymai galėjo sudaryti sąlygas kai kurioms grupėms pasipelnyti valstybės sąskaita (žr. Išvados 3 priedą).

8.8.1.3. Komisija gavo Seimo nario 2017 m. rugsėjo 20 d. pareiškimą Nr. V-2017-8891 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktos nuomonės“, kuriame jis nurodo, kad „Pirma, STT rengiant šią nuomonę dėl mano, Artūro Skardžiaus, 2011–2017 metais teiktų pasiūlymų LR atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymui Nr. XI-1375 (toliau – ir „įstatymas“), iš STT pusės akivaizdžiai nebuvo išsamiai ir visapusiškai analizuojami bei vertinami reikšmingi duomenys ir faktinės aplinkybės, susijusios su pataisų šiam įstatymui pateikimu bei jų svarstymu Seime, o prie STT nuomonės pridėtoje projektų analizėje pateikti vertinimai yra nepagrįsti, prieštaringi ir nederantys su teisme logika. Atsižvelgiant į aukščiau nurodytą ir žemiau išdėstytus argumentus, tokia STT nuomonė Seimo Antikorupcijos komisijos turėtų būti įvertinta itin kritiškai arba atmesta kaip nepagrįsta.

Antra, atskirai pasisakytina dėl įstatymų Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205. Šioje vietoje kartu pažymiu, kad prie STT nuomonės pridėtos projektų analizės pirmame lape pateiktas STT teiginys, kad pasiūlymus minėtiems įstatymų projektams pateikė Artūras Skardžiaus kartu su kitais Lietuvos Respublikos Seimo nariais, yra žinomai nepagrįstas.

Tokia mano pozicija yra grindžiama žemiau išdėstytais argumentais:

1) Pataisas pateikė Ekonomikos komiteto pirmininkas Remigijus Žemaitaitis kartu su kitais komiteto nariais, todėl man, Artūrai Skardžiui, negali būti priskirta minėtų pataisų autorystė.

2) Mano žiniomis, šios pataisos buvo rengiamos Ekonomikos komiteto biuro atsižvelgiant į Seimo Teisės departamento pateiktas pastabas, kaip papildomo komiteto išvada.

Susipažinęs su Remigijaus Žemaitaičio pateiktomis pataisomis ir pritardamas joms pasirašiau, po pataisomis pasirašė ir K. Daukšys, kadangi komiteto išvadų rengėjai nebuvo paskirti dėl svarstymui taikomos ypatingos skubos.

3) Seimo narių pateikti pasiūlymai nėra įstatymas, ar teisės aktas ir negali savaime sukelti pasekmių. Seimo narių pateikti pasiūlymai yra toliau svarstomi komitetuose, o galutiniai sprendimai priimami Seimo plenariniame posėdyje.

4) Ekonomikos komitetas buvo tik papildomas komitetas, galutinius sprendimus dėl įstatymo projektų tą pačią dieną (2013-01-16) priėmė pagrindinis komitetas, t. y. Aplinkos apsaugos komitetas. Būtent Aplinkos apsaugos komitetas po svarstymo ir parengė abiejų įstatymo projektų Nr. XIIP-204(2) ir Nr. XIIP-205(2) naujas redakcijas. Todėl man, Artūrai Skardžiui, negali būti priskirta jų autorystė.

5) Aplinkos apsaugos komitete Ekonomikos komiteto išvadą ir pasiūlymus pristatė R. Žemaitaitis.

6) Pagrindinis komitetas, t. y. Aplinkos apsaugos komitetas, dar iki pradedant svarstyti papildomo Ekonomikos komiteto pateiktus pasiūlymus, tokias pat pataisas jau buvo priėmęs svarstydamas Teisės departamento pateiktas pastabas.

Trečia, itin atkreipiu dėmesį į tai, kad, balsuojant dėl šių sprendimų Seimo plenariniame posėdyje, tiek svarstymo, tiek priėmimo stadijoje, aš, Artūras Skardžius, balsavime nedalyvavau.

Ketvirta, pažymiu, kad negalima laikyti pagrįsta STT nuomonės, jog neva tai „1) Pasiūlymai galėjo sudaryti išskirtines sąlygas mažųjų saulės šviesos elektrinių (iki 30 kW) savininkams. 2) Pasiūlymai galėjo sudaryti sąlygas kai kurioms grupėms pasipelnyti valstybės sąskaita.“

Iš STT pusės, tiek jai atliekat teisės aktų vertinimą, tiek jai pateikiant aptariamą nuomonę, akivaizdžiai nebuvo išsamiai ir visapusiškai analizuojami bei vertinami reikšmingi duomenys ir aplinkybės, kurios yra neatsiejamai susijusios su 2013 m. sausio mėnesį buvusia faktine situacija saulės energetikos sektoriuje, kuri yra esminė siekiant objektyviai įvertinti aktualų laikotarpį – įstatymo pateikimo Seimui metu, t. y. 2013-01-15, susiklosčiusią faktinę padėtį. Be to, iš STT pusės net nebuvo vertintas faktinis rezultatas, kuris buvo pasiektas priėmus minėtus įstatymus.

Pavyzdžiui, iš STT pusės pateiktus tokio turinio aptariamą nuomonę, matome, kad STT neįvertino šių reikšmingų duomenų bei aplinkybių:

1) 2012 m. gruodžio mėnesį įstatyme numatyta maksimali 10 MW plėtra jau buvo pasiekta (veikiančių elektrinių);

2) statomų elektrinių ir išduotų leidimų plėtrai suma sudarė 5 300 vnt., suminei galiai – 200 MW;

3) neišnagrinėtų paraiškų per nustatytą terminą jau buvo 10 000 vnt., suminei galiai – 300 MW;

4) tas būtų pareikalavę 175 mln. eurų VIAP lėšų kiekvienais metais, o per visą 12 metų paramos laikotarpį – 2,1 milijardo eurų elektros vartotojų lėšų. Tuo tarpu tai galėjo lemti ženklų elektros energijos kainų didėjimą vartotojams;

5) buvo reikalingi skubūs Vyriausybės ir Seimo sprendimai, kad suvaldyti susiklosčiusią padėtį.

Taigi, 2013 m. sausio mėn. 16 d. Seimo komitetams ypatingos skubos tvarka reikėjo priimti sprendimą, renkantis iš dviejų alternatyvų – arba leisti nežabotą saulės elektrinių plėtrą, sukeltą dėl buvusios Vyriausybės neatsakingai išduotų leidimų, arba, ginant viešąjį interesą, ignoruoti konstitucinį principą, kad teisės norma negalioja atgal, svarstyti ir priiminėti Seimui pateiktus įstatymų projektus Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205, tuo pačiu prisiimant visą atsakomybę dėl galimų ieškinių prieš valstybę.

Šioje vietoje atkreiptinas dėmesys į tai, jog komitetuose svarstant aptariamus įstatymų projektus paaiškėjo, kad pateiktų įstatymų projektų nuostatos prieštarauja Energetikos įstatymui, Elektros energetikos įstatymui, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymui ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėms, atitinkamai dėl ko reikėjo skubiai surasti kompromisinius sprendimus.

Buvo kilusi didelė rizika, kad asmenys, negalėdami įgyvendinti jau pradėtų projektų dėl atgaline tvarka pasikeitusio teisinio reglamentavimo, patirs nuostolius, susijusius su jų įsigyta įranga, atliktais statybos darbais, paimtais kreditais, įsigyta ar išsinuomota žeme, ir gins savo pažeistas teises teismine tvarka, reikalaudami iš Valstybės atlyginti jų patirtus nuostolius. Buvo didelė tikimybė, kad šių asmenų pažeistos teisės ir teisėti interesai (teisėti lūkesčiai) bus ginami pagal grupės ieškinio institutą.

STT tyrėjai ignoravo reikšmingą aplinkybę, kad konstitucinė Seimo pareiga yra užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti įgytas teises, gerbti teisėtus interesus bei teisėtus lūkesčius. Ryžtinga tuo metu veikusios Vyriausybės pozicija ir Seimo savalaikiai sprendimai balansuojant ant teisėtumo ribos ir nulėmė tai, kad iš buvusios Vyriausybės paveldėta situacija saulės energetikos srityje buvo suvaldyta:

- 1) Šulės energetikos plėtra per 2013 metus buvo sumažinta nuo 500 MW iki 70 MW;
- 2) VIAJP lėšų, vietoj 175 mln. eurų, kiekvienais metais išmokama tik 23 mln. eurų;
- 3) iš viso išmokėta kompensacijų tik 3,5 mln. eurų.

Taigi, praėjus beveik 5 (penkeriems) metams, STT savo pareikštoje nuomonėje hipotetiškai teigia, kas gi galėjo nutikti po įstatymo priėmimo, t. y. po 2013 m. sausio mėn. 17 dienos. Atitinkamai, ta pati STT, Seimo Antikorupcijos komisijai teikdama tokio turinio savo

nuomonę, galėjo įvertinti / nustatyti ir tai, kokios buvo tos konkrečios „grupės“ (konkretūs asmenys) ir kiek tos „kai kurios grupės“ konkrečiai pasipelnė Valstybės sąskaita, po minėtų įstatymų pakeitimų priėmimo.

Galima kelti hipotetinį klausimą, kodėl tas nebuvo padaryta iš STT pusės. Kartu galima pateikti ir atsakymą į šį klausimą – dėl atgaline tvarka įsigaliojusio naujo teisinio reglamentavimo saulės energetikoje, visi asmenys, kurie neįgyvendino projektų, patyrė nuostolius – vieni didesnius, kiti mažesnius. Net Valstybė turėjo išmokėti milijonines kompensacijas. Tačiau tikrieji kaltininkai, kurie sukūrė šią situaciją, taip ir liko nenubausti, niekas iš jų nepareikalavo atlyginti bent jau Valstybei padarytą žalą. Taigi, jeigu kas ir galėjo pasipelnėti, tai buvo tik asmenys, kuriems iki įstatymo Nr. XI-1375 priėmimo (2011 m. gegužės mėn.) be konkurso buvo išdalinti 42 MW leidimų didžiosioms saulės elektrinėms. Atsižvelgiant į išdėstytą, akivaizdžiai matome, kad iš STT atliktos projektų analizės yra pateikiamos aiškiai klaidingos išvados, kas reiškia, kad ir pati projektų analizė yra atlikta klaidingai ir (arba) nekompetentingai. Jei nuomonė yra grindžiama neteisingais / klaidingais teiginiais, tai ir išvada negali būti laikoma objektyvia ir teisinga.“

8.8.1.4. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2017 m. spalio 26 d. rašte Nr. (8.1.-10)3-2046 ir 2017 m. spalio 30 d. rašte Nr. (8.1.-10)3-2084 pateikė nuomonę dėl A. Skardžiaus pasiūlymų (toliau – Energetikos ministerijos nuomonė) (žr. Išvados 4 priedą).

8.8.1.5. Apibendrinant Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktą nuomonę (žr. Išvados 3 priedą) ir Energetikos ministerijos pateiktą nuomonę (žr. Išvados 4 priedą) dėl Seimo nario A. Skardžiaus teiktų pasiūlymų dėl Atsinaujinančių energetikos išteklių įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymų projektu, pastebėtina, kad:

1) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio teikto pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto nurodė, kad „pasiūlymai yra susiję su išimčių nustatymu dėl Projekto nuostatų taikymo: pasiūlymais siekiama išvengti Projekto nuostatų, pagal kurias mažosios iki 30 kW įrengtosios galios saulės šviesos elektrinės būtų įskaičiuojamos į bendrą siektiną plėtros uždavinį iki 2020 metų. Rizikos veiksnys – išimtinių sąlygų kai kurioms grupėms sudarymas.“

Energetikos ministerija savo pateiktoje nuomonėje (žr. Išvados 4 priedą) nurodė, kad „išvadas dėl Seimo nario pasiūlymo pakeisti ir papildyti įrašant „neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 10 kW ir elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti iki 2013 m. sausio 1 d.“ reikėtų daryti nedarant prielaidos, kad yra laisvos skatinimo kvotos, nes mažųjų

saulės elektrinių tolesnė plėtra buvo reglamentuota Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projektu Nr. XIIP-205(3) net ir neįskaičiuojant ne didesnių kaip 30 kW saulės elektrinių, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti iki 2013 m. sausio 1 d., į įrengtąją suminę galią. Įstatyme numatytas 10 MW tikslas buvo pasiektas ir viršytas ne didesnėmis kaip 30 kW saulės elektrinėms, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti iki 2013 m. sausio 1 d. Todėl Seimo nario pasiūlymu išskirtinės sąlygos nebūtų sudaromos.“

2) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio teikto pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 13 straipsnio 5 dalies nurodė, kad „neįtraukiant į bendrą skatinimo kvotą mažųjų saulės elektrinių, jos skatinimą gautų neribotai, todėl jų savininkams būtų sudarytos išskirtinės sąlygos kitų atsinaujinančių išteklių energetikos plėtotojų atžvilgiu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.“

Energetikos ministerija dėl Seimo nario pasiūlymo nurodė, kad pagal „Energetikos ministerijos nuomonę dėl išskirtinių sąlygų sudarymo asmenims (gamintojams), kuriems leidimai plėtoti ne didesnės kaip 30 kW galios elektrinės buvo išduoti iki 2013 m. sausio 1 d., t. y. kurios įrengiamos remiantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 2 straipsnyje nustatyta tvarka, įtakos turėtų tuomet, jei būtų laisvos skatinimo kvotos“ (žiūrėti Išvados 8.8.1.5 p. 1 p.).

3) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio teikto pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 20 straipsnio 3 dalies nurodė, kad „siūlymais ne didesnėmis kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms būtų netaikomos skatinimo kvotos ir aukcionai. Taip joms būtų sudarytos sąlygos, neatsižvelgiant į tai, ar jau išnaudotos skatinimo kvotos, gauti skatinimą bei išskirtinės sąlygos kitų atsinaujinančių išteklių energetikos plėtotojų atžvilgiu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.“

Energetikos ministerija dėl šio Seimo nario pasiūlymo nurodė, kad „Energetikos ministerijos nuomone, Seimo nario pasiūlymu būtų sudaromos išskirtinės sąlygos asmenims (gamintojams), numatantiems plėtoti ne didesnės kaip 10 kW galios saulės elektrines, kitų elektrinių plėtotojų atžvilgiu, kadangi ne didesnių kaip 10 kW galios saulės elektrinių plėtra būtų neribojama (joms netaikant skatinimo kvotos), tuo pačiu būtų sudaromos sąlygos pasipelnyti valstybės sąskaita užsitikrinant fiksuotą tarifą pagamintai perteklinei elektros energijai 12 metų

laikotarpiu. Atkreiptinas dėmesys, kad Seimo nario pateikto pasiūlymo poveikis turėtų būti vertinamas kompleksiskai kartu su Seimo nario pasiūlymu Projekto Nr. XIIP-204 6 straipsnio 10 daliai.“

4) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio teikto pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 20 straipsnio 6 dalies nurodė, kad „priėmus pasiūlymą, fiksuoti tarifai būtų taikomi ne tik leidimus gaminti elektros energiją, bet ir leidimus plėtoti elektros energijos pajėgumus turintiems asmenims. Priėmus šį pasiūlymą, tarifas būtų taikomas galimai elektros dar negaminantiems asmenims ir galimai sudarytų sąlygas taikyti didesnę tarifą, nei nustatyta faktišku energijos gamybos momentu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.“

Energetikos ministerija dėl šio pasiūlymo nurodė: „Paiškiname Energetikos ministerijos nuomonę dėl išskirtinių sąlygų sudarymo asmenims (gamintojams), kuriems leidimai plėtoti ne didesnės kaip 30 kW galios elektrinės buvo išduoti iki 2013 m. sausio 1 d. Seimo nario pasiūlymu įtvirtinamas fiksuoto tarifo dydžio, kurį nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – VKEKK), užfiksavimo momentas. Pažymėtina, kad ši nuostata buvo įtvirtinta ir tuo metu galiojančioje Įstatymo redakcijoje (iki 2013 m. vasario 1 d.), tačiau galimai yra ydinga, kadangi gamintojų neskatina vykdyti projektų, t.y. fiksuotas tarifas yra apskaičiuojamas remiantis tuo metu galiojančiomis rinkos sąlygomis; gamintojui priskyrus fiksuotą tarifą leidimo plėtoti išdavimo momentu, gamintojas gali delsti pradėti įgyvendinti projektą ir laukti, kol pasikeis situacija rinkoje, pvz., atpigs elektros energijos gamybos įrenginiai. Tokiu atveju minėti gamintojai taps pranašesni ir gaus didesnę paramą, lyginant su tais gamintojais, kurie leidimus plėtoti gavo vėliau, tačiau leidimo gaminti gavimo momentas sutampa.“

5) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio teikto pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 20 straipsnio 7 dalies nurodė, kad „priėmus pasiūlymą, fiksuoti tarifai būtų taikomi ne tik leidimus gaminti elektros energiją, bet ir leidimų plėtoti elektros energijos pajėgumus turintiems asmenims. Priėmus šį siūlymą, tarifas būtų taikomas galimai elektros dar negaminantiems asmenims ir tai galimai sudarytų sąlygas taikyti didesnę tarifą, nei nustatyta faktišku energijos gamybos momentu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.“

Energetikos ministerija dėl Seimo nario pasiūlymo nurodė: „Energetikos ministerijos nuomone, Seimo nario pasiūlymu asmenims (gamintojams), plėtojantiems ne didesnės kaip 30 kW galios saulės elektrines, taip pat asmenims (gamintojams), kuriems leidimai plėtoti buvo išduoti iki Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo išdavimo dienos, nebūtų sudaromos išskirtinės sąlygos, taip pat nebūtų sudaroma galimybė pasipelnėti valstybės sąskaita.

Iki Įstatymo įsigaliojimo VKEKK nustatyti ir gamintojams taikomi fiksuoti tarifai buvo kintantys bei mažesni arba lygūs nei tie, kurie buvo nustatyti Įstatymo įsigaliojimo metais.

Pavyzdžiui, VKEKK nustatyti fiksuoti tarifai vėjo elektrinėms (EUR/kWh):

2004–2008	2009–2011
0,0637	0,08689

Pirmieji tarifai saulės elektrinėms buvo nustatyti 2010 m. ir nesikeitė įsigaliojus Įstatymui.“

6) Specialiųjų tyrimų tarnyba dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 20 straipsnio 10 dalies nurodė: „Mažesnių negu 10 kW elektrinių tikslai – elektros gaminimas savo poreikiams. Siekiant pašalinti galimybes piktnaudžiauti, t. y. iš esmės elektros energiją gaminti ne savo poreikiams, bet pardavimui, tikslinga riboti perteklinės energijos, kurią privaloma supirkti, kiekius. Siūlymai vertintini kaip korupcijos rizikos veiksnys, kadangi leistų išvengti šių ribojimų taikymo. Taip pat siekiant didesnio skatinimo tarifo siūloma, kad jis būtų nustatytas ne nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo datos, o nuo leidimo plėtoti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių pajėgumus išdavimo dienos, kuris išduodamas anksčiau už leidimą gamybai. Taip pat neatmestina galimybė, kad gavus leidimą plėtoti pajėgumus su skatinimo tarifu galima jį parduoti kitiems plėtotojams. Tokiu atveju būtų sudaryta galimybė pasipelnėti valstybės sąskaita ir tai laikoma korupcijos rizikos veiksmu.“

Energetikos ministerija dėl Seimo nario pasiūlymo nurodė: „Energetikos ministerijos nuomone, Seimo nario pasiūlymu būtų sudaromos išskirtinės sąlygos asmenims (gamintojams), numatantiems plėtoti ne didesnės nei 10 kW galios saulės elektrines, taip pat šiems asmenims būtų sudaroma galimybė pasipelnėti valstybės sąskaita. Seimo nario pasiūlymu koreguojamas perteklinės elektros energijos apibrėžimas, sudarant sąlygas piktnaudžiavimui – visą pagamintą elektros energiją tiekiant į elektros tinklus bei gaunant fiksuotą tarifą 12 metų laikotarpiu, o neskatinant pagamintos elektros energijos naudoti savo reikmėms.“

7) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto

Nr. XIIP-205(2) 2 straipsnio nurodė, kad „pasiūlymai yra naudingi elektros energijos pajėgumus plėtojantiems asmenims, kadangi projektu iš esmės keičiamos verslo sąlygos. Kadangi siūloma terminus pailginti net 5 mėnesiais, manome, kad taip būtų sudarytos galimybės pasipelninti valstybės sąskaita, nes per 5 papildomus mėnesius galima pradėtus projektus įgyvendinti iki 50 proc. įgyvendinimui numatytų investicijų. Tai leidžia teigti, kad siekiama sudaryti sąlygas pasipelninti valstybės sąskaita asmenims, pradėjusiems projektus, bet dar nespėjusiems įgyvendinti projektų iki 50 proc., ir gauti iš valstybės kompensacijas.“

Energetikos ministerijos nuomone, „<...> Seimo nario pasiūlymais prailginus kreipimosi dėl leidimų gaminti ar išlaidų kompensavimo terminą, išskirtinės sąlygos asmenims (gamintojams), kuriems leidimai plėtoti ne didesnės kaip 30 kW galios saulės elektrinės buvo išduoti iki 2013 m. sausio 1 d., būtų sudaromos gamintojų, kurie jau buvo pradėję vykdyti projektus, atžvilgiu. Pailginus terminus, gamintojams būtų suteikta teisė pradėti ar įpusėti projektus ar kreiptis dėl išlaidų kompensavimo.“

8) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto Nr. XIIP-205(2) 3 straipsnio nurodė, kad „Įgyvendinant pasiūlymą būtų sudarytos išskirtinės sąlygos ir skirti papildomi trys mėnesiai asmenims, turėjusiems leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir kurių leidimai nepratęsti (dėl kokių priežasčių, pasiūlyme nenurodyta) arba kurie patyrė bet kokių (pasiūlyme nenustatytų) tiesiogiai su projektu susijusių išlaidų, tačiau kurie laiku nesikreipė dėl leidimų pratęsimo, kreiptis raštu į Vyriausybės sudarytą komisiją dėl tokių išlaidų kompensavimo. Šiuo pasiūlymu būtų sudarytos išskirtinės sąlygos asmenims, kuriems leidimai nebuvo pratęsti dėl jų pačių kaltės, ir tai galimai pažeistų atsinaujinančių išteklių energetikos pajėgumų plėtotojų, kurie įvykdė reikalavimus ir numatytus darbus atliko laiku, lygiateisiškumo principus. Taip pat minėtiems asmenims būtų sudarytos sąlygos gauti kompensacijas ir tokiu būdu pasipelninti valstybės sąskaita.“

Energetikos ministerijos nuomone, „<...> Seimo nario pasiūlymu būtų sudaromos išskirtinės sąlygos asmenims (gamintojams), turintiems leidimus plėtoti ne didesnės kaip 30 kW galios saulės elektrinės ir nespėjusiems įgyvendinti saulės elektrinių projektų, taip pat būtų sudaromos sąlygos pasipelninti valstybės sąskaita, prailginant terminą, per kurį šie asmenys (gamintojai) galėtų kreiptis dėl kompensacijos už patirtas išlaidas.“

9) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymo pakeisti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444 4 straipsnio 2 dalį nurodė, kad „dėl šio pasiūlymo atsinaujinančių energetikos išteklių plėtotojai įgautų teisę pagal nutylėjimą pratęsti leidimo

galiojimą ir neribotą laiką naudoti konkurse laimėtą vietą atsinaujinantiems energijos ištekliais plėtoti, o valstybė, kaip šios teritorijos savininkė, netektų galimybės disponuoti savo teritorija, taip faktiškai būtų įvykdytas teritorijos privatizavimas. Manome, kad tai yra korupcijos rizikos veiksnys, nes kiltų rizika, kad neribotą laiką valstybė negalėtų disponuoti valstybine teritorija.“

Energetikos ministerijos nuomone, Seimo nario pasiūlymas „<...> atsisakyti projekto Nr. XIIP-4444 4 str. 2 dalyje numatytos nuostatos dėl terminuoto leidimo galiojimo laikotarpio, kuris negalėtų būti pratęstas, leidimus gavusiems asmenims sudaro prielaidas teisėtiems lūkesčiams dėl leidimų galiojimo pratęsimo galimybės pasibaigus projekto Nr. XIIP-4444 numatytam leidimo galiojimo terminui. Tokiu atveju būtų apribotos valstybės galimybės disponuoti ir efektyviausiai panaudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalį (dalis), kurioms yra išduoti leidimai, kitų, efektyvesnių ir pažangesnių elektrinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, plėtrai mažiausiais kaštais vartotojams, leidimus gavusiems asmenims sudarant išskirtines sąlygas ir nelygiavertę konkurenciją elektros rinkoje kitų veikiančių elektrinių ar potencialių gamintojų atžvilgiu.“

10) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444 22 straipsnio 6 dalies nurodė, kad „nenustačius atliktų tyrimų išlaidų kompensavimo iš konkursą laimėjusių dalyvių lėšų, jos būtų mokamos biudžeto arba elektros vartotojų lėšomis, todėl galėtų kilti elektros energijos kaina visiems vartotojams, nors iš to pelną gautų tik konkursą laimėję vėjo energetikos plėtotojai. Kadangi jiems būtų sudarytos išskirtinės sąlygos ir tai būtų naudinga tik vėjo energetikos plėtotojams toje teritorijoje, tai laikoma korupcijos rizikos veiksnium.“

Energetikos ministerijos nuomone, šiuo pasiūlymu „<...> išskirtinės sąlygos būtų sudaromos kitų elektros energijos iš vėjo energijos gamintojų, plėtojančių projektus sausumoje, atžvilgiu, kadangi vėjo elektrinėms jūroje būtų taikoma išimtis įgyvendinant principą „teršėjas moka“.“

11) Specialiųjų tyrimų tarnyba savo nuomonėje dėl Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymo dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-483(2) 20 straipsnio 10 dalies nurodė, kad „jeigu leidimas gaminti elektros energiją išduodamas tik prie elektros tinklų prijungtoms elektrinėms, ribojama tam tikrų interesų grupių galimybė gauti leidimus. Kadangi šiuo atveju leidimo gavimas priklausytų nuo papildomų sąlygų įgyvendinimo, vėliau išdavus leidimą jiems būtų taikomi mažesni tarifai. Taigi, jau turintiems leidimus asmenims būtų sudaromos išimtinės sąlygos. Tačiau vertinant specialiuoju aspektu egzistuoja galimybė, kad tokia sąlyga yra teisiškai pagrįsta.“

Energetikos ministerijos nuomone, Seimo nario pasiūlymu asmenims (gamintojams), plėtojantiems ne didesnės kaip 30 kW galios saulės elektrines, ar kitiems asmenims (gamintojams) nebūtų sudaromos išskirtinės sąlygos, taip pat nebūtų sudaromos sąlygos pasipelnyti valstybės sąskaita. Energetikos ministerijos nuomone, Seimo nario pasiūlymu panaikinama susitarimų ir piktnaudžiavimo tikimybė, kai gamintojas, kurio elektros energijos gamybos įrenginiai dar neprijungti prie tinklų (nes nebaigti atlikti visi būtini veiksmai elektrinei prie elektros tinklų prijungti), gauna leidimą gaminti, o atitinkamai ir didesnę fiksuotą tarifą.

8.8.1.6. Komisija gavo Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2017 m. rugsėjo 28 d. raštą Nr. V-2017-8827, kuriame pateikiama nuomonė dėl Seimo nario A. Skardžiaus teikto pasiūlymo pakeisti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444 4 straipsnį, kuriuo keičiama įstatymo 22 straipsnio 2 dalis. Teisės departamentas nurodė, kad „<...> įstatyme nustatytas terminas, šiuo atveju 35 metus naudoti išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalį atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai terminas, negali būti pratęstas, jei pratęsimas nėra nustatytas pačiame įstatyme, ir laikytinas imperatyviu. Toks terminas pagal savo pasekmes yra naikinamasis terminas, kuriam pasibaigus išnyksta tam tikra tiesė ar pareiga, jis negali būti atnaujintas. Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad termino naikinamasis pobūdis nepriklauso nuo to, ar įstatyme yra įrašytas draudimas tokį terminą pratęsti, ar tokio draudimo nėra.“

8.8.1.7. Seimo narys A. Skardžius 2017 m. spalio 31 d. rašte Energetikos ministerijai nurodė:

„2017-10-25 Lietuvos Respublikos energetikos ministerija pateikė nuomonę dėl Lietuvos Respublikos Seimo nario Artūro Skardžiaus pasiūlymų, teiktų Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymui Nr. XI-1375 (toliau – Nuomonė).

Visų pirma, pažymėtina, kad Energetikos ministerijos Nuomonė yra pateikta neteisėtai, nesilaikant teisės aktų reikalavimų ir akivaizdžiai viršijant Energetikos ministerijos kompetenciją. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nėra nurodyti Nuomonės rengėjai, o pats Nuomonės turinys kelia rimtų abejonių dėl jo objektyvumo.

Energetikos ministerija neturėjo teisės atlikti Seimo nario Artūro Skardžiaus pateiktų pasiūlymų antikorporacinio vertinimo. Energetikos ministerijai joks teisės aktas nesuteikia teisės vertinti Lietuvos Respublikos Seimo nario teiktų pasiūlymų.

Be to, tokio teisės akto, kaip „Nuomonė“, nenumato net Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas. Negana to, ir pati Energetikos ministerija nenurodo, kokių teisės aktu vadovaudamasi ji atliko vertinimą ir pateikė Nuomonę.

Viešojoje teisėje veikia bendrasis teisinio reguliavimo principas „*galima tai, kas leista*“, pagal kurį viešosios teisės subjektai negali laisvai pasirinkti savo elgesio varianto, jie turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems suteikti konkrečių įstatymų, ir savo veikloje negali peržengti šių įgalinimų ribų. Viešojo administravimo subjektų veiksmai, atlikti viršijus įstatyminių įgalinimų (kompetencijos) ribas (*ultra vires*), yra pagrindas tokius veiksmus laikyti neteisėtais.

Taigi tokie Energetikos ministerijos veiksmai – atlikus vertinimą ir pateikus aptariamą Nuomonę, laikytini kaip atlikti viršijus įstatyminių įgalinimų (kompetencijos) ribas (arba kitaip – veikimas *ultra vires*), kas kartu yra pagrindas tokius **Energetikos ministerijos veiksmus laikyti žinomai neteisėtais**.

Antra, Energetikos ministerijos Nuomonėje pateiktas vertinimas yra nepagrįstas, prieštaringas ir nederantis su teisine logika.

Akivaizdu, kad Energetikos ministerijai rengiant šią Nuomonę nebuvo išsamiai ir visapusiškai analizuojami bei vertinami reikšmingi duomenys ir faktinės aplinkybės, susijusios su pataisų Vyriausybės teiktiems įstatymų projektams Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205, keičiantiems Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą Nr. XI-1375, pateikimu bei jų svarstymu Seime.

Šioje vietoje pažymiu, kad pasiūlymus Vyriausybės teikiamiems įstatymų projektams Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205 rengė, registravo ir juos pateikė Ekonomikos komiteto pirmininkas Remigijus Žemaitaitis kartu su kitais komiteto nariais, todėl man, **Artūrai Skardžiui, negali būti priskirta minėtų pataisų autorystė**. 2013-01-16 ryte, susipažinę su Remigijaus Žemaitaičio parengtais pasiūlymais, kartu su K. Daukšiu pasirašėme po jais prieš pat komiteto posėdį, kuriame jie ir buvo svarstomi, kadangi komiteto išvadų rengėjai nebuvo paskirti dėl svarstymui taikomos ypatingos skubos.

Svarbu pažymėti, kad pasiūlymai buvo registruoti ne Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 pakeitimui, o Vyriausybės teikiamiems įstatymų projektams Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205, keičiantiems Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą Nr. XI-1375.

LR Seimo narių pateikti **pasiūlymai nėra įstatymas ar teisės aktas ir negali savaime sukelti pasekmių**. Seimo narių pateikti pasiūlymai yra toliau svarstomi komitetuose, o galutiniai sprendimai priimami Seimo plenariniame posėdyje. Ekonomikos komitetas buvo tik papildomas komitetas, galutinius sprendimus dėl įstatymo projektų tą pačią dieną (2013-01-16) priėmė pagrindinis komitetas, t. y. Aplinkos apsaugos komitetas. Būtent Aplinkos apsaugos komitetas po svarstymo ir parengė abiejų įstatymo projektų Nr. XIIP-204(2) ir Nr. XIIP-205(2) naujas redakcijas. **Todėl man, Artūrai Skardžiui, negali būti priskirta jų autorystė**.

Be to, Aplinkos apsaugos komitete Ekonomikos komiteto išvadą ir pasiūlymus pristatė R. Žemaitaitis. Pagrindinis komitetas, t. y. Aplinkos apsaugos komitetas, dar iki pradedant svarstyti papildomo Ekonomikos komiteto pateiktus pasiūlymus, tokioms pat pataisoms pritarė svarstydamas Teisės departamento pateiktas pastabas (žiūrėti Aplinkos apsaugos komiteto išvadą).

Itin atkreipiu dėmesį į tai, kad balsuojant dėl šių sprendimų Seimo plenariniame posėdyje, tiek svarstymo, tiek priėmimo stadijoje, aš, Artūras Skardžius, **balsavime nedalyvavau.**

Taigi, Energetikos ministerija vertino ne mano, Artūro Skardžiaus, pateiktus pasiūlymus įstatymų projektams Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205, tačiau be jokio teisinio pagrindo ir neteisėtai šių pasiūlymų įstatymų projektams Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205 autorystę priskyrė man.

Be to, Energetikos ministerija, tiek atlikdama vertinimą, tiek pateikdama Nuomonę, išsamiai neišanalizavo ir nevertino reikšmingų duomenų bei aplinkybių, kurios yra neatsiejamai susijusios su 2013 m. sausio mėnesį buvusią faktinę situaciją saulės energetikos sektoriuje, kuri yra esminė siekiant objektyviai įvertinti aktualų laikotarpį – įstatymo pateikimo Seimui metu, t. y. 2013-01-15. Pavyzdžiui, iš Energetikos ministerijos pusės pateikus tokio turinio aptariamą Nuomonę, matome, kad buvo neįvertintos šios reikšmingos aplinkybės ir duomenys:

1. 2012 m. gruodžio mėnesį įstatyme numatyta maksimali 10 MW plėtra jau buvo pasiekta (veikiančių elektrinių);
2. statomų elektrinių ir išduotų leidimų plėtrai suma sudarė 5 300 vnt., suminei galiai – 200 MW;
3. neišnagrinėtų paraiškų per nustatytą terminą jau buvo 10 000 vnt., suminei galiai – 300 MW;
4. tas būtų pareikalavę 175 mln. eurų VIAP lėšų kiekvienais metais, o per visą 12 metų paramos laikotarpį – 2,1 milijardo eurų elektros vartotojų lėšų. Tuo tarpu tai galėjo lemti ženklų elektros energijos kainų didėjimą vartotojams;
5. buvo reikalingi skubūs Vyriausybės ir Seimo sprendimai, kad suvaldyti susiklosčiusią padėtį.

Taigi, 2013 m. sausio 16 d. LR Seimo komitetams ypatingos skubos tvarka reikėjo priimti sprendimą, renkantis iš dviejų alternatyvų – *arba* leisti nežabotą saulės elektrinių plėtrą, sukeltą dėl buvusios Vyriausybės neatsakingai išduotų leidimų, – *arba*, ginant viešąjį interesą, ignoruoti konstitucinį principą, kad teisės norma negalioja atgal, svarstyti ir priiminėti Seimui pateiktus įstatymų projektus Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205, tuo pačiu prisiimant visą atsakomybę dėl galimų ieškinių prieš valstybę.

Ryžtinga tuo metu veikusios Vyriausybės pozicija ir Seimo savalaikiai sprendimai nulėmė tai, kad iš buvusios Vyriausybės paveldėta situacija saulės energetikos srityje buvo suvaldyta:

1. saulės energetikos plėtra per 2013 metus buvo sumažinta nuo 500 MW iki 70 MW;
2. VIAP lėšų, vietoj 175 mln. eurų, kiekvienais metais išmokama tik 23 mln. eurų;
3. iš viso išmokėta kompensacijų tik 3,5 mln. eurų.

Atsižvelgiant į išdėstytą, akivaizdžiai matome, kad iš Energetikos ministerijos atliktos projektų analizės yra pateikiama aiškiai klaidinga Nuomonė, kas reiškia, kad ir pati projektų analizė yra atlikta klaidingai bei nekompetentingai.

Trečia, ši nepagrįsta bei viršijant kompetenciją pateikta Energetikos ministerijos Nuomonė buvo dar ir tikslingai paskleista viešoje erdvėje.

Šioje Energetikos ministerijos Nuomonėje, eilėje teksto vietų, buvo paskleisti žinomai tikrovės neatitinkantys teiginiai (duomenys), pavyzdžiui, nurodant kad, mano, Lietuvos Respublikos Seimo nario Artūro Skardžiaus, *„pasiūlymu būtų sudaromos išskirtinės sąlygos asmenims <...>. Taip pat šiems asmenims (gamintojams) būtų sudarytos sąlygos pasipelninti valstybės sąskaita <...>“* ir panašiai. Pažymiu, kad tokie Energetikos ministerijos teiginiai yra sąmoningi, apgalvoti ir tyčia nukreipti į mano, kaip politiko, garbės ir orumo žeminimą, formuojant, kaip asmens, veikiančio prieš Lietuvos interesus ir dėl savanaudiškų tikslų piktnaudžiaujančio tautos suteiktais įgaliojimais, įvaizdį.

Papildant aukščiau jau išdėstytą pažymiu, kad pagal LR Konstitucijos 59 straipsnį ir LR Seimo statutą, Seimo narys, eidamas pareigas, vadovaujasi Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir negali būti varžomas jokių mandatų, o pagal LR Konstitucijos 62 straipsnį, Seimo narys už balsavimus ar kalbas Seime negali būti persekiojamas.

Atsižvelgdamas į aukščiau išdėstytą bei siekdamas apginti pažeistas mano asmens teises – garbę ir orumą, Energetikos ministerijos prašau:

paneigti tikrovės neatitinkančius duomenis, viešai pripažįstant, kad Energetikos ministerijos 2017-10-25 Nuomonė yra neatitinkanti tikrovės ir parengta įgaliojimų neturinčių asmenų neteisėta iniciatyva;

nustatyti asmenis, rengusius Energetikos ministerijos Nuomonę ir pareikalauti iš šių asmenų teisinės atsakomybės.“

8.8.1.8. Seimo narys A. Skardžius 2017 m. lapkričio 3 d. rašte Komisijai nurodė: „Visų pirma, pažymiu, kad Komisija per visą jai Seimo skirtą darbo laiką nesurengė nei vieno posėdžio, skirto svarstyti Seimo nario Artūro Skardžiaus teiktiems pasiūlymams dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375). Nekvietė į posėdžius

tuometinių Seimo ir Energetikos ministerijos pareigūnų ir kitų asmenų, dalyvavusių šių įstatymų priėmimo procedūrose Seime, nors ne vieną kartą buvo prašoma tai daryti pačių Komisijos narių.

Tokie Komisijos veiksmai (neveikimas) parodo, kad Komisija nesiekė objektyviai ir išsamiai išnagrinėti Seimo jai pavesto klausimo dėl Seimo nario Artūro Skardžiaus teiktų pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375).

Antra, Komisijos darbas šiuo klausimu apsiribojo tik jai pateikta LR Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) pažyma. Tuo tarpu vien tik vadovaujantis STT pateikta pažyma, tačiau pačiai Komisijai objektyviai ir išsamiai neišnagrinėjus šio klausimo, Komisija negali Seimui teikti išvados šiuo klausimu.

Trečia, būtina konstatuoti, kad ir **STT nepateikė Komisijai antikorupcinio vertinimo išvados**. STT pateikė Komisijai tik savo nuomonę, motyvuodami tuo, kad vertino tik pasiūlymus, kurie dar nebuvo perkelti į teisės aktų projektus, tačiau Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas Nr. IX-904 (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas) tokio teisės akto, kaip „nuomonė“, nenumato. Tuo tarpu vien tik STT pateikta „nuomonė“, be išsamaus klausimo nagrinėjimo bei ištyrimo Komisijoje, negali būti pagrindu Komisijai rengiant išvadą Seimui.

Ketvirta, pažymėtina, jog Korupcijos prevencijos įstatymas aiškiai ir nedviprasmiškai įtvirtina baigtinį sąrašą įgaliojimų, suteiktų STT atžvilgiu. O konkrečiai Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnis **STT suteikia teisę atlikti galiojančių teisės aktų ar jų projektų antikorupcinį vertinimą ir parengti antikorupcinio vertinimo išvadą**. Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas (antikorupcinio vertinimo išvada) pateikiamas teisės aktą priėmusiai, jų priėmimą inicijavusiai valstybės ar savivaldybės institucijai arba teisės akto projekto rengėjui, **kurie sprendžia, ar tikslinga juos tobulinti**.

Tuo tarpu STT savo pateiktoje „nuomonėje“ teigia, kad nustatė korupcijos rizikos veiksnius **prieš penkerius metus** Seimo narių teiktuose pasiūlyimuose įstatymų projektams Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205 – tai laikytina neteisėtu ir precedento neturinčiu atveju. Šioje vietoje atkreiptinas dėmesys, kad LR Seimo narių pateikti **pasiūlymai nėra teisės aktas ar teisės akto projektas ir negali savaime sukelti pasekmių**. Seimo narių pateikti pasiūlymai yra toliau svarstomi komitetuose, o galutiniai sprendimai priimami Seimo plenariniame posėdyje.

Taigi, tokie STT veiksmai – atlikus tik pasiūlymų teisės aktams vertinimą ir pateikus aptariamą „nuomonę“, o ne **antikorupcinio vertinimo išvadą**, yra laikytini kaip atlikti viršijus įstatyminių įgalinimų (kompetencijos) ribas (arba kitaip – veikimas *ultra vires*), kas kartu yra pagrindas tokius STT veiksmus laikyti žinomai neteisėtais, o „nuomonę“ – niekine.

Penkta, tokio turinio STT pateikta „nuomonė“, kurioje teigiama, jog „Pasiūlymai galėjo sudaryti išskirtines sąlygas mažųjų saulės šviesos elektrinių savininkams. Pasiūlymai galėjo sudaryti išskirtines sąlygas kai kurioms grupėms pasipelninti valstybės sąskaita“, **atsižvelgiant į aukščiau nurodytą ir žemiau išdėstytus argumentus, Komisijos turėtų būti atmesta kaip nepagrįsta.**

Pažymiu, kad iš STT pusės akivaizdžiai nebuvo išsamiai ir visapusiškai analizuojami bei vertinami reikšmingi duomenys ir faktinės aplinkybės, susijusios su pataisų šiam įstatymui pateikimu bei jų svarstymu Seime, o prie STT „nuomonės“ pridėtoje projektų analizėje pateikti vertinimai yra nepagrįsti, prieštaringi ir nederantys su teisine logika.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Seimo narių pasiūlymais įstatymo projektams Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205 buvo siekiama ne „sudaryti sąlygas kai kurioms grupėms pasipelninti valstybės sąskaita“, o pažeidžiant jau galiojančius teisės aktus ir prisiimant riziką dėl galimų ieškinių prieš valstybę dėl nuostolių atlyginimo, skubiai surasti kompromisinius sprendimus, kad suvaldyti situaciją saulės energetikos srityje, į kurią 2010–2012 metais buvo įstūmusi Energetikos ministerija savo nusikalstamai neatsakingais veiksmais (**Komisija to nevertino**).

Be to, STT, pateikdama „nuomonę“ dėl 2013-01-16 įstatymo projektų Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205, analizavo **ne mano parengtus pasiūlymus, o Seimo nario R. Žemaitaičio parengtus pasiūlymus** šiems projektams (**Komisija to nevertino**).

Svarbu pažymėti, kad 2013-01-16 dokumento elektroniniai pėdsakai (metaduomenys) rodo, jog dokumentas (R. Žemaitaičio pasiūlymai) sukurtas Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos seniūno Jurgio Razmos patarėjos Rūtos Petrauskienės kompiuteryje (priedas Nr. 1). Tačiau **Komisija vėlgi to netyrė ir nevertino. Taigi, STT vertino ne mano, Artūro Skardžiaus, parengtus įstatymų projektus, tačiau be jokio teisinio pagrindo ir neteisėtai šių įstatymų projektų autorystę priskyrė man.**

Šešta, itin atkreipiu dėmesį į tai, kad balsuojant dėl šių sprendimų Seimo plenariniame posėdyje, tiek svarstymo, tiek priėmimo stadijoje, aš, Artūras Skardžius, **balsavime nedalyvavau.**

Septinta, be to, ir pati STT savo atsakyme patvirtino (pripažino), kad 2013-01-16 įstatymo projektų Nr. XIIP-204 ir Nr. XIIP-205 **antikorupcinis vertinimas nebuvo atliekamas.**

Atsižvelgiant į išdėstytą, akivaizdžiai matome, kad iš STT atliktos projektų analizės yra pateikiamos aiškiai klaidingos išvados („nuomonė“), kas reiškia, kad ir pati projektų analizė yra atlikta klaidingai ir (arba) nekompetentingai. Jei nuomonė yra grindžiama neteisingais / klaidingais teiginiais, tai ir **išvada** (šiuo atveju STT „nuomonė“), **negali būti laikoma objektyvia ir teisinga.**“

8.8.1.9. 2017 m. lapkričio 7 d. Seimo narys A. Skardžius Komisijai pateikė pareiškimą:

„Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (Nr. XI-1375) priimtas 2011-05-12. Eidamas Seimo nario pareigas neregistravau ir **neteikiau įstatymų projektų** dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XI-1375) pakeitimo. Registravau **tik pasiūlymus į įstatymų projektus**, keičiančius Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą (Nr. XI-1375), kaip Ekonomikos komiteto paskirtas išvadų rengėjas ar kaip Seimo narys – savo iniciatyva:

1. **2017-04-19 (įst. proj. Nr. XIIP-4444)** kaip Ekonomikos komiteto paskirtas išvadų rengėjas įstatymo Nr. XI-1375 pakeitimo projektui Nr. XIIP-4444, registravau pasiūlymus, ginančius išskirtinai viešąjį interesą ir apsaugančius elektros vartotojus nuo papildomos mokestinės naštos:

a. Leidimai naudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalį (-is), atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai išduodami tik konkurso būdu;

b. Leidimas plėtrai ir eksploatacijai išduodami ... asmenims ... 4) kurie prisijungimo prie elektros perdavimo tinklų sausumos teritorijoje ir balansavimo kaštus įsipareigoja padengti savo lėšomis.

Šiems pasiūlymams LR Seimas pritarė.

2. **2013-07-01 (įst. proj. Nr. XIIP-773)** pateiktas pasiūlymas, išskirtinai ginantis viešąjį interesą ir apsaugantis elektros vartotojus nuo papildomos mokestinės naštos. **Sumažinta iš VIAP remiama biokuro elektrinių galia nuo 355 MW iki 105 MW, sutaupyta 720 mln. EUR VIAP lėšų per 12 metų paramos laikotarpį. Šiems pasiūlymams LR Seimas pritarė.**

3. **2013-05-30 (įst. proj. Nr. XIIP-483)** pateiktas pasiūlymas, siekiant išvengti pernelyg didelės naštos elektros vartotojams ir siekiant apginti viešąjį interesą. Didieji saulės energetikos gamintojai (0,1–6 MW), gavę leidimus plėtrai ne konkurso būdu iki įstatymo Nr. XI-1375 priėmimo 2011-05-12, negalės pasinaudoti tokio dydžio skatinamuoju tarifu po 2013-07-01, koks jis buvo leidimo plėtrai išdavimo metu. Jiems bus taikomas VKEKK nustatytas tarifas, galiosiantis leidimo gamybai išdavimo dieną. Iki Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 priėmimo 2011-05-12 Energetikos ministerija buvo išdavusi tokių leidimų 42 MW galiai. Didieji gamintojai per 12 metų paramos laikotarpį iš VIAP lėšų būtų pareikalavę 220 mln. EUR. Šiems pasiūlymams LR Seimas pritarė.

4. **2013-01-16 (įst. proj. Nr. XIIP-204 ir XIIP-205) – R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus, K. Daukšio pasiūlymai.** 2013-01-16 Seimo komitetams ypatingos skubos tvarka reikėjo priimti sprendimą, renkantis iš dviejų alternatyvų – arba leisti nežabotą saulės elektrinių plėtrą, sukeltą dėl buvusios Vyriausybės Energetikos ministerijos nusikalstamai neatsakingai išduotų leidimų,

arba, ginant viešąjį interesą, ignoruoti konstitucinį principą, kad teisės norma negalioja atgal, svarstyti ir priimti Seimui pateiktus įstatymų projektus, tuo pačiu prisiimant visą atsakomybę dėl galimų ieškinių prieš valstybę. Šioje vietoje pažymiu, kad **pataisas rengė**, registravo ir jas pateikė Ekonomikos komiteto pirmininkas **Remigijus Žemaitaitis** kartu su kitais komiteto nariais, todėl man, **Artūrai Skardžiui**, **negali būti priskirta minėtų pataisų autorystė**. Po Remigijaus Žemaitaičio pataisomis su K. Daukšiu pasirašėme tik prieš pat komiteto posėdį, kuriame jos ir buvo svarstomos. Seimo narių pateikti **pasiūlymai nėra įstatymas ar įstatymo projektas ir negali savaime sukelti pasekmių**. Ekonomikos komitetas buvo tik papildomas komitetas, galutinius sprendimus dėl įstatymo projektų tą pačią dieną (2013-01-16) priėmė pagrindinis komitetas, t. y. Aplinkos apsaugos komitetas. Būtent Aplinkos apsaugos komitetas po svarstymo ir parengė abiejų **įstatymo projektų Nr. XIIP-204(2) ir Nr. XIIP-205(2) naujas redakcijas**. **Reikėtų pastebėti, kad STT tuomet (2013-01-16) naujai parengtiems projektams pastabų neturėjo.**

Apibendrinant visus mano teiktus pasiūlymus Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymui Nr. XI-1375, galiu drąsiai konstatuoti, kad jų tarpe nėra nei vieno, kurie „galėjo sudaryti sąlygas kai kurioms grupėms pasipelnyti valstybės sąskaita“.

Tenka apgailestauti, kad Komisija per visą pusės metų laikotarpį trukusį tyrimą nerado laiko, kad tuo įsitikintų – nebuvo surengtas nei vienas posėdis, kurio metu būtų nagrinėti mano teikti pasiūlymai.“

8.8.1.10. Komisija 2017 m. lapkričio 7 d. gavo Energetikos ministerijos raštą, kuriame ji nurodė:

„<...> 1. priėmus Įstatymo pakeitimus, iš dalies buvo atsižvelgta tik į vieną pasiūlymą, teiktą Įstatymo pakeitimo 3 straipsnio 1 dalimi keičiamam Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – Įstatymas) 13 straipsnio 3 dalies 2 punktui – *saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti pagal prašymus, pateiktus iki 2012 m. gruodžio 31 d.* Atitinkamai visi gamintojai, kurie leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gavo iki 2012 m. gruodžio 31 d., nebuvo įtraukti į įrengtąją galią, tačiau, Energetikos ministerijos nuomone, tai įtakos elektros energijos tarifui, valstybės išlaidoms ir (ar) elektros vartotojams neturėjo, kadangi šių gamintojų tolimesnė plėtra buvo numatyta Įgyvendinimo įstatyme;

2. priėmus Įgyvendinimo įstatymą iš dalies buvo atsižvelgta tik į vieną pasiūlymą, teiktą Įgyvendinimo įstatymo 2 straipsnio 2 daliai – *asmenys, turintys leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, ne vėliau kaip iki 2013 m. liepos 1 d. turi pateikti prašymus išduoti leidimą gaminti elektros energiją. Taip pat asmenys, turintys leidimus plėtoti elektros*

energijos gamybos pajėgumus, tačiau nepabaigę projekto plėtojimo darbų 2013 m. liepos 1 d., iki 2013 m. liepos 1 d. raštu kreipiasi dėl leidimo galiojimo termino pratęsimo. Ministerijos nuomone, atsižvelgus į pasiūlymą ir pailginus kreipimosi terminą keturiais mėnesiais, visi leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus turintys asmenys turėjo galimybę neskubėti kreiptis dėl leidimo gaminti elektros energiją išdavimo arba leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus pratęsimo, todėl negalima įvertinti, kiek asmenų nebūtų spėję iki 2013 m. kovo 1 d. kreiptis į Energetikos ministeriją dėl leidimo gaminti elektros energiją išdavimo arba leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus pratęsimo bei pateikti objektyvią informaciją apie tai, kiek asmenų pasinaudojo termino pratėsimu.

Atsakant į antrąjį Komisijos klausimą, informuojame, kad vadovaujantis tuo metu galiojančia Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo redakcija Lietuvos Respublikos jūrinė teritorija elektrinių statybai ir jų eksploatacijai naudojama tik turint Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos išduotą leidimą. Leidimas išduodamas konkurso būdu ir konkursą galėtų inicijuoti bet kuris asmuo, atitinkantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, pateikdamas paraišką leidimą išduodančiai institucijai. Konkurso nuostatus rengia ir konkursą organizuoja Vyriausybė ar jos įgaliota institucija teritorijai, kuriai parengta elektrinių statybos schema ir atliktas schemos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, ir (ar) teritorijai, kurios teritorijų planavimo dokumentuose numatyta infrastruktūros plėtra ir atliktas elektrinių poveikio aplinkai vertinimas. Pažymėtina, kad tik asmuo, gavęs leidimą naudoti jūrinę teritoriją, įgyja išimtinę teisę per ne ilgesnį kaip 4 metų terminą nustatytoje teritorijoje atlikti tyrimus, reikalingus priimti sprendimui dėl elektrinių statybos.

Pažymėtina, kad nė vienai institucijai nebuvo suteikti įgaliojimai minėtiems veiksams atlikti, nebuvo nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai asmenims, inicijuojantiems konkursą, taip pat nebuvo parengta ir patvirtinta statybos schema bei parengti konkurso nuostatai, todėl nebuvo suteiktos teisės asmenims atlikti tyrimus jūroje, t. y. nebuvo konkurso laimėtojų ir nebuvo išduotų leidimų naudoti jūrinę teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Energetikos ministerijos nuomone, pasiūlymas atidėti ir nesvarstyti skubos tvarka Įstatymo Nr. XIIP-4444 asmenims, kurie, vadovaudamiesi tuo metu galiojusi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 22 straipsniu, savarankiškai buvo atlikę poveikio aplinkai vertinimą dėl elektrinių statybos jūrinėje teritorijoje, negalėjo būti naudingas.

Tačiau 2017 m. birželio 7 d. į Energetikos ministeriją kreipėsi poveikio aplinkai vertinimą ir kitus paruošiamuosius darbus atlikusios įmonės UAB „Baltic Energy Group“ 2016 m. birželio 6 d. raštu Nr. 2016-06/02 ir UAB „Renerga“ 2016 m. birželio 6 d. raštu, prašydamos organizuoti leidimo naudoti Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, Lietuvos Respublikos išskirtinę ekonominę zoną Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostą elektrinių statybai ir

eksploatacijai išdavimo konkursą. Pažymime, kad Energetikos ministerija negali objektyviai įvertinti, ar prašymų organizuoti konkursą pateikimui įtakos turėjo Įstatymo Nr. XIIP-4444 svarstymo skubos tvarka atidėjimas.

2017 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikos Seimas pritarė Įstatymo Nr. XIIP-4444 projektui. Įstatymu nustatytas teisinis reglamentavimas įsigaliojo 2017 m. lapkričio 1 d.“

8.8.1.11. Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymų chronologija:

1. **Pasiūlymas** (2013 m. sausio 16 d. pateiktas kartu su Seimo nariais K. Daukšiu ir R. Žemaitaičiu) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 dėl keičiamo įstatymo 13 straipsnio 3 dalies pakeitimo:

„3. Šio įstatymo uždaviniai elektros energetikos sektoriuje iki 2020 metų:

2) saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 10 MW, **neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 10 kW, ir elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti iki 2013 m. sausio 1 d.** Pasiekus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;“.

Pasiūlymo argumentai: pasiūlymu siekiama užtikrinti mažosios atsinaujinančios energetikos plėtrą ir jau iki šio įstatymo įsigaliojimo momento pradėtų atsinaujinančios energetikos projektų įgyvendinimą.

STT vertinimas: pasiūlymai yra susiję su išimčių nustatymu dėl projekto nuostatų taikymo: pasiūlymais siekiama išvengti projekto nuostatų, pagal kurias mažosios iki 30 kW įrengtosios galios saulės šviesos elektrinės būtų įskaičiuojamos į bendrą siektiną plėtros uždavinį iki 2020 metų. Rizikos veiksnys – išimtinių sąlygų kai kurioms grupėms sudarymas.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: STT pateiktas vertinimas yra nepagrįstas. 2012 metų gruodžio mėnesį įstatyme numatyta maksimali 10 MW plėtra jau buvo pasiekta veikiančių mažųjų saulės šviesos elektrinių (iki 30 kW). Todėl išbraukiant nuostatą „*neįskaitant mažųjų elektrinių*“, būtų prieštaraujama elementariai logikai ir susiklosčiusiai faktinei situacijai. Statomų elektrinių ir išduotų leidimų plėtrai suma sudarė 5 300 vnt., suminei galiai – 200 MW. Neišnagrinėtų paraiškų per nustatytą terminą jau buvo 10 000 vnt., suminei galiai – 300 MW.

Pagrindiniu paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui pritarė iš dalies. Papildomu

paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių pasiūlymui pritarė iš dalies. Patobulintame projekte Nr. XIIP-204(2) keičiamas 2 punktas išdėstomas taip:

„2) saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti pagal prašymus, pateiktus iki 2012 m. gruodžio 31 d. Pasiekus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;“.

2. Pasiūlymas (2013 m. sausio 16 d. pateiktas kartu su Seimo nariais K. Daukšiu ir R. Žemaitaičiu) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 dėl keičiamo įstatymo 13 straipsnio 5 dalies:

„5. Elektrinių įrengtoji suminė galia apskaičiuojama kaip elektrinėms, kurioms šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, priskirtos įrengtosios suminės galios, nurodytos iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vėliau teisės aktų nustatyta tvarka išduotuose galiojančiuose leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus ir leidimuose gaminti elektros energiją bei prijungimo sąlygose, išduotose elektrinėms, kurioms šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, suma. **Į įrengtąją suminę galią neįskaičiuojamos elektrinės, kurios yra įrengiamos remiantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 2 straipsnio nustatyta tvarka.** Kai elektrinėms priskirta įrengtoji suminė galia pasiekia šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, skatinimo kvotų paskirstymas šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytais būdais ir paraiškų prijungti šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nurodytas elektrines priėmimas sustabdomas tol, kol šio straipsnio 3 dalyje nurodyti įrengtųjų galių dydžiai bus padidinti arba atsiras laisvų skatinimo kvotų nepastačius elektrinių per leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus nurodytą laikotarpį. Energetikos ministerija viešai skelbia ir nuolat atnauja informaciją apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas.“

Pasiūlymo argumentai: siekiant nepažeisti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gavusių gamintojų teisių, išvengti teisminių procesų prieš valstybę dėl žalos atlyginimo ir išvengti gamintojų spekuliacijų leidimais plėtoti elektros energijos gamybos

pajėgumus, būtina leisti realius ketinimus turintiems gamintojams elektrines statyti esant konkurencingoms sąlygoms. Nenumačius siūlomo pakeitimo, netenka prasmės Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo nuostatos.

STT vertinimas: pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalį leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus statant saulės šviesos energijos elektrines turintys asmenys ne vėliau kaip iki 2013 m. liepos 1 d. teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai turi pateikti prašymus išduoti leidimą gaminti elektros energiją. Jeigu gamintojas iki šioje dalyje nurodyto termino pateikia Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai prašymą išduoti leidimą gaminti elektros energiją, jo turimas leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galioja iki leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos, tačiau ne ilgiau, negu iki jame nurodyto galiojimo termino arba iki motyvuoto atsisakymo išduoti leidimą gaminti elektros energiją pateikimo. Jeigu leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus statant saulės šviesos energijos elektrines turintys asmenys iki 2013 m. liepos 1 d. teisės aktų nustatyta tvarka nepateikia Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai prašymo išduoti leidimą gaminti elektros energiją, leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus netenka galios, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatytą atvejį, t. y. asmenys, turintys šio straipsnio 1 dalyje nurodytus leidimus, tačiau nepabaigę projekto plėtojimo darbų iki šio straipsnio 2 dalyje nurodyto termino, iki 2013 m. liepos 1 d. raštu kreipiasi į Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją dėl leidimo galiojimo termino pratęsimo, pateikdami įrodymų, kad atlikta ne mažiau kaip 50 procentų projektui įgyvendinti numatytų investicijų. Sprendimą dėl leidimo galiojimo termino pratęsimo ne ilgesniam negu 7 mėnesių terminui nuo šio sprendimo priėmimo priima Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu ne vėliau kaip 2013 m. liepos 1 d. iš Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Valstybinės energetikos inspekcijos prie Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos ir socialinių partnerių atstovų sudaryta komisija. Jeigu ši komisija nepratęsia leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimo termino, leidimo galiojimas panaikinamas. Taigi, šiais siūlymais dėl projekto siekiama išvengti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus statant saulės šviesos energijos elektrines turinčių asmenų įtraukimo į bendrą siektiną plėtros uždavinį iki 2020 metų. Neįtraukiant į bendrą skatinimo kvotą mažųjų saulės elektrinių, jos skatinimą gautų neribotai, todėl jų savininkams būtų sudarytos išskirtinės sąlygos kitų atsinaujinančių išteklių

energetikos plėtotųjų atžvilgiu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: STT pateiktas vertinimas yra nepagrįstas. 2012 metų gruodžio mėnesį įstatyme numatyta maksimali 10 MW plėtra jau buvo pasiekta veikiančių mažųjų saulės šviesos elektrinių (iki 30 kW). Statomų elektrinių ir išduotų leidimų plėtrai suma sudarė 5 300 vnt., suminei galiai – 200 MW. Neišnagrinėtų paraiškų per nustatytą terminą jau buvo 10 000 vnt., suminei galiai – 300 MW. Apibendrinant teigtina, kad siūlymas yra pavėluotas, kadangi įstatyme yra numatyta maksimali 10 MW kvota, susumavus aukščiau paminėtas galias, jau viršyta 50 kartų.

Pagrindiniu paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui nepritarė. Papildomu paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių pasiūlymui pritarė iš dalies.

3. **Pasiūlymas** (2013 m. sausio 16 d. pateiktas kartu su Seimo nariais K. Daukšiu ir R. Žemaitaičiu) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 dėl keičiamo įstatymo 20 straipsnio 3 dalies:

„3. Fiksuoti tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos, atitinkančios šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytus uždavinius, paskirstomos aukciono būdu. Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus bei skatinimo kvotų paskirstymo tvarką, **išskyrus** ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrines, kuriose elektros energija gaminama savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nustato ir tvirtina Vyriausybė. Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai gamintojų grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais, bet ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo gamintojo prašymo organizuoti aukcioną konkrečiai gamintojų grupei jo nurodytame regione pateikimo dienos. Aukcionuose turi teisę dalyvauti visi gamintojai, pasirašę šio įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje nurodytą ketinimų protokolą ir pateikę 14 straipsnio 13 dalyje nurodytą gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą.

Fiksuoto tarifo didžiausią galimą dydį ne dažniau kaip kas ~~pusmetį~~ **ketvirtį** nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą – įvertinus tai, kad vienoje aukciono zonoje didžiausia elektrinių parko įrengtoji galia negali sudaryti daugiau kaip 40 procentų maksimalios leidžiamos prijungti generuojančių šaltinių galios regione. Jeigu dviejų ar daugiau aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo dydžio sutampa, laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs statyti didesnės galios elektrinių parką. Jeigu sutampa pasiūlymai

ir dėl elektrinių parko galios, skatinama kvota atitinkamame prijungimo taške tokiems aukciono dalyviams paskirstoma proporcingai jų pateiktos galios pasiūlymams.“

Pasiūlymo argumentai: remiantis įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalies nuostata, iki 10 kW instaliuotos galios elektrinėms būtų taikomi aukcionai bei kvotos, kas prieštarauja kitoms įstatymo pataisoms. Atitinkamai pateiktas siūlymas sudarys lankstesnes sąlygas nustatyti fiksuotus tarifus.

Pasiūlymo argumentai: teigtina, kad siūlomas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimas prieštarauja ir yra nesuderinamas su esamu atsinaujinančios energetikos reguliavimu bei prieštarauja verslo logikai. Numatytas tarifų fiksavimas tik gavus leidimą gaminti elektros energiją labai stabdys investicijų projektus, nes investuotojai prieš pradėdami investicijas negalės numatyti jų atsipirkimo laikotarpio. Taip pat pažymėtina, kad ši įstatymo projekto nuostata aktuali ne tik saulės energijai, bet ir kitoms rūšims.

STT vertinimas: priėmus pasiūlymą, fiksuoti tarifai būtų taikomi ne tik leidimus gaminti elektros energiją, bet ir leidimus plėtoti elektros energijos pajėgumus turintiems asmenims. Priėmus šį pasiūlymą, tarifas būtų taikomas galimai elektros dar negaminantiems asmenims ir galimai sudarytų sąlygas taikyti didesnę tarifą, negu nustatyta faktišku energijos gamybos momentu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: STT pateiktas vertinimas neatlaiko jokios kritikos bei prieštarauja tiek teisinei, tiek ir ekonominei logikai. Pažymėtina, kad nustačius, jog tarifas fiksuojamas nuo leidimo gaminti elektros energiją gavimo momento, energetikos projekto įgyvendintojai bei jų finansuotojai sužinotų projekto atsiperkamumą ir ar verta investuoti į energetikos projekto vystymą tik nuo to momento, kai jau būtų įgyvendintas projektas. Taigi, nežinant investicijų į energetikos projektus atsiperkamumo ir esant teisiniam neapibrėžtumui dėl būsimų tarifų, kurie būtų taikomi tik įgyvendinus projektus, energetikos projektų įgyvendintojai bei projektų finansuotojai neturėtų galimybės vystyti atsinaujinančios energetikos projektų. Atitinkamai, priėmus siūlomą pakeitimą, būtų pažeista ir esamos atsinaujinančios energetikos, susijusios su aukcionais, koncepcija. Galiojančiu reguliavimu energetikos projektų įgyvendintojams užtikrinama, kad, laimėjus aukcioną, laimėtas supirkimo tarifas fiksuojamas plėtos leidimu. Tuo tarpu priešingas aiškinimas reikštų, kad aukcionų dalyviams laimėtas tarifas gali būti netaikomas, jeigu leidimo gaminti elektros energiją buvimo momentu galioja kitas tarifas.

STT vertinimas: siūlymais ne didesnėmis kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms būtų netaikomos skatinimo kvotos ir aukcionai. Taip joms būtų sudarytos sąlygos, neatsižvelgiant į tai, ar jau išnaudotos skatinimo kvotos, gauti skatinimą ir išskirtinės sąlygos kitų atsinaujinančių

išteklių energetikos plėtotojų atžvilgiu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: STT pateiktas vertinimas yra nepagrįstas, kadangi mažosios elektrinės (ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinės, kuriose elektros energija gaminama savo reikmėms ir ūkio poreikiams) nėra komerciniai objektai (ir negali būti prilygintos komerciniams objektams).

Pagrindiniu paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui pritarė iš dalies. Papildomu paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių pasiūlymui pritarė.

4. Pasiūlymas (2013 m. sausio 16 d. pateiktas kartu su Seimo nariais K. Daukšiu ir R. Žemaitaičiu) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 dėl keičiamo įstatymo 20 straipsnio 6 dalies:

„6. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ne dažniau kaip kas pusmetį įvertina elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, atsižvelgdama į faktinį per praėjusius kalendorinius metus pagamintą elektros energijos kiekį, veikiančių elektrinių įrengtųjų galių sumą ir statomų elektrinių numatytų įrengti galių sumą. Atsižvelgiant į elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą ir šios plėtros atitiktį Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane nustatytiems tikslams ir uždaviniams, peržiūrimi fiksuoto tarifo didžiausi galimi dydžiai. Peržiūrėti fiksuotų tarifų didžiausi galimi dydžiai taikomi tik gamintojams, kurių elektrinėms leidimas ~~gaminti elektros energiją~~ **plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus** išduotas po šių tarifų ~~įsigaliojimo~~ **pakeitimo** dienos.“

Pagal galiojantį reguliavimą energetikos projektų įgyvendintojams užtikrinama, kad laimėjus aukcioną, laimėtas supirkimo tarifas fiksuojamas plėtros leidimu. Tuo tarpu priešingas aiškinimas reikštų, kad aukcionų dalyviams laimėtas tarifas gali būti netaikomas, jeigu leidimo gaminti elektros energiją buvimo momentu galioja kitas tarifas.

Pagrindiniu paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui pritarė iš dalies. Papildomu paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių pasiūlymui pritarė.

5. Pasiūlymas (2013 m. sausio 16 d. pateiktas kartu su Seimo nariais K. Daukšiu ir R. Žemaitaičiu) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir

21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 dėl keičiamo įstatymo 20 straipsnio 7 dalies:

„7. Šiame straipsnyje numatytos nekintančios skatinimo priemonės taikomos 12 metų laikotarpiu nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos. Jeigu gamintojui leidimas plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus teisės aktu nustatyta tvarka išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos konkurso būdu arba teisės aktu nustatyta tvarka leidimo išdavimo metu tos rūšies elektrinėms leidimai buvo išduodami ne konkurso būdu, ar leidimas gaminti elektros energiją išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, tokiam gamintojui šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis ~~šio įstatymo įsigaliojimo~~ **leidimo plėtoti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išdavimo metais.**“

Pasiūlymo argumentai: teigtina, kad siūlomas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimas prieštarauja ir yra nesuderinamas su esamu atsinaujinančios energetikos reguliavimu. Remiantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 16 straipsniu, investuotojui laimėjus skatinimo kvotų aukcioną, aukcionas suteikia teisę gauti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, tačiau negarantuoja teisės į laimėtą fiksuotą tarifą skatinimo kvotų aukcione. Taigi, priėmus šią įstatymo projekto nuostatą, aukciono laimėtojui nebūtų užtikrinta teisė gauti aukcione laimėtą fiksuotą tarifą, kadangi pagal projektą fiksuotas tarifas būtų gaunamas pagal 2013 metams patvirtintus fiksuotus tarifus, o ne pagal leidimą plėtoti elektros energijos pajėgumus, kuriame nustatomas laimėtas aukcione fiksuotas tarifas. Atitinkamai, remiantis šia įstatymo projekto nuostata, iki šio įstatymo įsigaliojimo leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gavę asmenys, kuriems kartu su leidimu fiksavosi elektros energijos supirkimo tarifas, patirtų nuostolių, kadangi jiems būtų taikomas naujas supirkimo tarifas.

STT vertinimas: priėmus pasiūlymą, fiksuoti tarifai būtų taikomi ne tik leidimus gaminti elektros energiją, bet ir leidimų plėtoti elektros energijos pajėgumus turintiems asmenims. Priėmus šį siūlymą, tarifas būtų taikomas galimai elektros dar negaminantiems asmenims ir tai galimai sudarytų sąlygas taikyti didesnę tarifą, negu nustatyta faktišku energijos gamybos momentu. Rizikos veiksnys – išskirtinių sąlygų sudarymas kai kurioms asmenų grupėms.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: „Jeigu gamintojui leidimas plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išduotas konkurso būdu, priėmus siūlomą pakeitimą būtų pažeista ir esamos atsinaujinančios energetikos, susijusios su aukcionais, koncepcija. Pagal galiojantį reguliavimą energetikos projektų įgyvendintojams užtikrinama, kad, laimėjus aukcioną, laimėtas supirkimo tarifas

fiksuojamas plėtos leidimu. Tuo tarpu priešingas aiškinimas reikštų, kad aukcionų dalyviams laimėtas tarifas gali būti netaikomas, jeigu leidimo gaminti elektros energiją buvimo momentu galioja kitas tarifas.“

Pagrindiniu paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui nepritarė (pasiūlymas kaip perteklinis atsiimtas teikėjų komiteto posėdžio metu). Papildomu paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių pasiūlymui pritarė.

6. Pasiūlymas (2013 m. sausio 16 d. pateiktas kartu su Seimo nariais K. Daukšiu ir R. Žemaitaičiu) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-204 dėl keičiamo įstatymo 20 straipsnio 10 dalies:

„10. Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėse pagaminta perteklinė elektros energija, likusi nuo savo reikmėms ir ūkio poreikiams suvartotos elektros energijos, privalomai superkama už nustatytą fiksuotą tarifą. ~~Pertekline elektros energija pripažistama ne daugiau kaip 50 procentų vartotojo elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagamintos elektros energijos per kalendorinius metus.~~ Perteklinė elektros energija superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais fiksuotais tarifais, kurie galiojo ~~perteklinės elektros energijos patiekimo į elektros tinklus~~ **leidimo plėtoti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išdavimo dieną.** Perteklinė elektros energija superkama ne ilgiau kaip 12 metų, nuo to momento, kai perteklinės elektros energijos gamintojas pasirašė prijungimo prie tinklų sutartį su tinklų operatoriumi.“

Pasiūlymo argumentai: projekte numatyta 50 proc. yra niekuo nepagrįsta ir sudaro bereikalingas kliūtis. Taip pat siūlymas perteklinę elektros energiją supirkti pagal tarifus, kurie galiojo perteklinės elektros energijos patiekimo į elektros tinklus dieną, prieštarauja projekto 6 straipsnio 7 dalyje nurodytam momentui.

STT vertinimas: mažesnių negu 10 kW elektrinių tikslai – elektros gaminimas savo poreikiams. Siekiant pašalinti galimybes piktnaudžiauti, t. y. iš esmės elektros energiją gaminti ne savo poreikiams, bet pardavimui, tikslinga riboti perteklinės energijos, kurią privaloma supirkti, kiekius. Siūlymai vertintini kaip korupcijos rizikos veiksnys, kadangi leistų išvengti šių ribojimų taikymo. Taip pat siekiant didesnio skatinimo tarifo siūloma, kad jis būtų nustatytas ne nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo datos, o nuo leidimo plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumus išdavimo dienos, kuris išduodamas anksčiau už leidimą gamybai. Taip pat neatmestina galimybė, kad gavus leidimą plėtoti pajėgumus su

skatinimo tarifu galima jį parduoti kitiems plėtotojams. Tokiu atveju būtų sudaryta galimybė pasipelnyti valstybės sąskaita ir tai laikoma korupcijos rizikos veiksniu.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: „STT pateiktas vertinimas yra nepagrįstas, kadangi mažosios elektrinės (*ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinės, kuriose elektros energija gaminama savo reikmėms ir ūkio poreikiams*) nėra komerciniai objektai (ir negali būti prilygintos komerciniams objektams). Be to, šie atsinaujinančios energetikos objektai reikalauja mažiausiai VIAP paramos.“

Pagrindiniu paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui nepritarė (pasiūlymas kaip perteklinis atsiimtas teikėjų komiteto posėdžio metu). Papildomu paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių pasiūlymui nepritarė.

Dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto Nr. XIIP-205

STT vertinimas: projektu siekiama sudaryti sąlygas asmenims, turintiems leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumus, užbaigti pradėtus projektus leidimo išdavimo metu galiojusiomis sąlygomis, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme. Asmenys, turintys leidimus ir nepradėję projektų įgyvendinti, šią galimybę prarastų. Tačiau, kaip nurodyta Įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto 3 straipsnyje, tokiems asmenims būtų atlyginamos išlaidos, susijusios su elektrinės projekto vystymu. Šiomis nuostatomis siekiama, nepažeidžiant pradėjusių investicijas į projektus asmenų interesų, išvengti tolesnio saulės elektrinių plėtos masto augimo, kuris neišvengiamai lemtų ženklų elektros energijos tarifų vartotojams didėjimą.

7. Pasiūlymas (2013 m. sausio 16 d. A. Skardžiaus pateiktas kartu su kitais Seimo nariais) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto Nr. XIIP-205 2 straipsnio:

„2 straipsnis. Leidimų plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus galiojimas

1. Leidimai plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, išduoti teisės aktų nustatyta tvarka ne aukciono būdu pagal prašymus, pateiktus iki Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įsigaliojimo, galioja iki juose nurodyto termino pabaigos, tačiau ne ilgiau, negu iki 2013 m. kovo **liepos** 1 d., išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalyje numatytas išimtis. Šioje dalyje nurodyti prašymai nagrinėjami Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (Žin., 2011, Nr. 62-2936 ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme (Žin., 2000, Nr. 66-1984; 2012, Nr. 17-752) nustatyta tvarka.

2. Tuo atveju, jei šio straipsnio 1 dalyje nurodyto leidimo turėtojas iki 2013 m. ~~kovo~~ **liepos** 1 d. teisės aktų nustatyta tvarka nepateikia Energetikos ministerijai prašymo išduoti leidimą gaminti elektros energiją, leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimas panaikinamas. Jei gamintojas iki šioje dalyje nurodyto termino pateikia Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai prašymą išduoti leidimą gaminti elektros energiją, jo turimas leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galioja iki leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos, tačiau ne ilgiau, negu jame nurodytas galiojimo terminas arba iki motyvuoto atsisakymo išduoti leidimą pateikimo.

3. Asmenys, turintys šio straipsnio 1 dalyje nurodytus leidimus, iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėję elektrinės projekto vystymo darbus, tačiau jų nepabaigę iki šio straipsnio 2 dalyje nurodyto termino, iki 2013 m. ~~balandžio~~ **rugpjūčio** 1 d. raštu kreipiasi į Energetikos ministeriją dėl leidimo galiojimo termino pratęsimo, pateikdami įrodymus, kad atlikta ne mažiau kaip 50 procentų projekto įgyvendinimui numatytų investicijų. Sprendimą dėl leidimo galiojimo termino pratęsimo ne ilgesniam nei 7 mėnesių terminui nuo šio sprendimo priėmimo priima Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu ne vėliau kaip 2013 m. ~~balandžio~~ **rugpjūčio** 1 d. sudaryta komisija, kurią sudaro Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Valstybinės energetikos inspekcijos prie Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos ir socialinių partnerių atstovai.“

Pasiūlymo argumentai: projekte numatytas 2013 m. kovo 1 d. terminas yra per greitas. Numatytas 2013 m. kovo 1 d. terminas ne tik užkirs kelią spekuliatyviems atsinaujinančios energijos projektams, ko siekiama pakeitimais, tačiau dėl to nukentės ir tie asmenys, kurie realiai įgyvendina investicijų projektus, bet dėl įvairių priežasčių (ilgų formalių dokumentų derinimo procedūrų, žiemos ir pan.) nespės pabaigti darbų. Siūlomas 2013 m. liepos 1 d. terminas yra racionalus, nes laiko pakaks įgyvendinti tuos projektus, kurie jau yra pradėti ir jau yra įvykdyta dalis investicijų.

Siūlymai naujų projektų skaičiaus nepadidins, nes dar nepradėti projektai nebus įgyvendinami dėl per trumpo tam numatyto laiko. Priėmus šiuos siūlymus, valstybė sumažins gresiančią teisminių procesų riziką, nes sudarys adekvačias sąlygas pradėtų įgyvendinti projektų pabaigimui.

STT vertinimas: pasiūlymai yra naudingi elektros energijos pajėgumus plėtojantiems asmenims, kadangi projektu iš esmės keičiamos verslo sąlygos. Kadangi siūloma terminus pailginti net 5 mėnesiais, manome, kad taip būtų sudarytos galimybės pasipelnėti valstybės sąskaita, nes per 5 papildomus mėnesius galima pradėtus projektus įgyvendinti iki 50 proc. įgyvendinimui numatytų investicijų. Tai leidžia teigti, kad siekiama sudaryti sąlygas pasipelnėti

valstybės sąskaita asmenims, pradėjusiems projektus, bet dar nespėjusiems įgyvendinti projektų iki 50 proc. ir gauti iš valstybės kompensacijas.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: „2013 m. sausio mėnesį išdavus plėtros leidimą, leidimo turėtojas pagal Įgyvendinimo įstatymo projektą turės nepilnus 2 mėnesius (iki 2013 m. kovo 1 d.) atlikti šiuos žemiau nurodytus darbus: (1) nusipirkti, atsivežti elektrinių įrangą; (2) parengti aikštelę, sumontuoti įrangą; (3) sujungti elektrinę su tinklais (*Elektrinę elektros tinklų operatorius – AB „Lesto“ – turi teisę prijungti per 18 mėnesių nuo prašymo pateikimo dienos*); (4) gauti Energetikos inspekcijos patvirtinimą dėl elektrinės tinkamumo. Atsižvelgus į aukščiau nurodytą privalomų atlikti veiksmų sąrašą siekiant pateikti Energetikos ministerijai pagrįstą prašymą gauti leidimą gaminti elektros energiją, teigtina, kad nustatytas terminas iki 2013 m. kovo 1 d. neatitinka proporcingumo principo ir yra praktiškai neįgyvendinamas (neįgyvendinamas net ir teoriškai).“

Pagrindiniu paskirtas Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui pritarė. Papildomu paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui pritarė.

8. Pasiūlymas (2013 m. sausio 16 d. A. Skardžiaus pateiktas kartu su kitais Seimo nariais) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo projekto Nr. XIIP-205 3 straipsnio:

„Pakeisti projekto 3 straipsnio 1 dalyje numatytą rugsėjo mėnesį į gruodžio mėnesį ir straipsnio dalį išdėstyti taip:

„1. Asmenys, turintys šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, kuriems šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka leidimo galiojimo terminas nebuvo pratęstas, ir asmenys, kurie iki šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nustatyto termino nesikreipė į Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją dėl leidimo galiojimo termino pratęsimo, ir iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos patyrė tiesiogiai su elektrinės projekto vystymu susijusių išlaidų, iki 2013 m. ~~rugsėjo~~ **gruodžio** 1 d. turi teisę raštu kreiptis į Vyriausybės sudarytą komisiją (toliau – Komisija) dėl tokių išlaidų kompensavimo.“

STT vertinimas: įgyvendinant pasiūlymą būtų sudarytos išskirtinės sąlygos ir skirti papildomi trys mėnesiai asmenims, turėjusiems leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir kurių leidimai nepratęsti (dėl kokių priežasčių, pasiūlyme nenurodyta) arba kurie patyrė bet kokių (pasiūlyme nenustatytų) tiesiogiai su projektu susijusių išlaidų, tačiau kurie laiku nesikreipė dėl leidimų pratęsimo, kreiptis raštu į Vyriausybės sudarytą komisiją dėl tokių išlaidų kompensavimo. Šiuo pasiūlymu būtų sudarytos išskirtinės sąlygos asmenims, kuriems leidimai nebuvo pratęsti dėl jų pačių kaltės, ir tai galimai pažeistų atsinaujinančių išteklių

energetikos pajėgumų plėtotojų, kurie įvykdė reikalavimus ir numatytus darbus atliko laiku, lygiateisiškumo principus. Taip pat šiems asmenims būtų sudarytos sąlygos gauti kompensacijas ir tokiu būdu pasipelninti valstybės sąskaita.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: „Konstitucinė Seimo pareiga yra užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti įgytas teises, gerbti teisėtus interesus bei teisėtus lūkesčius.“

Papildomu paskirtas Seimo Ekonomikos komitetas 2013 m. sausio 16 d. komiteto posėdyje Seimo narių A. Skardžiaus, K. Daukšio ir R. Žemaitaičio pasiūlymui pritarė.

9. Pasiūlymas (pateiktas 2013 m. gegužės 30 d.) dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-483(2):

~~„4. Papildyti 20 straipsnį nauja 10 dalimi:~~

~~„10. Leidimas gaminti elektros energiją negali būti neišduodamas tik dėl to, kad elektrinė nėra prijungta prie elektros tinklų.“~~

STT vertinimas: jeigu leidimas gaminti elektros energiją išduodamas tik prie elektros tinklų prijungtoms elektrinėms, ribojama tam tikrų interesų grupių galimybė gauti leidimus. Kadangi šiuo atveju leidimo gavimas priklausytų nuo papildomų sąlygų įgyvendinimo, vėliau išdavus leidimą jiems būtų taikomi mažesni tarifai. Taigi jau turintiems leidimus asmenims būtų sudaromos išimtinės sąlygos. Tačiau, vertinant specialiuoju aspektu, egzistuoja galimybė, kad tokia sąlyga yra teisiškai pagrįsta.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: STT pateiktas vertinimas neatlaiko kritikos. Pažymėtina, kad leidimo gamybai išdavimo sąlygos yra aiškiai ir nedviprasmiškai reglamentuotos teisės aktuose. Leidimas gamybai išduodamas tik elektrinę prijungus prie elektros tinklų ir gavus Energetikos inspekcijos patvirtinimą dėl elektrinės tinkamumo.

Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2013 m. gegužės 30 d. posėdyje Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymui pritarė.

10. Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4444

Projekte siūloma keisti dar nepradėtą įgyvendinti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme numatytą leidimų naudoti Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, Lietuvos Respublikos išskirtinę ekonominę zoną Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostą elektrinių statybai ir jų eksploatacijai išdavimo konkurso būdu procedūrą. Projektuose siūloma, kad pirmiausia Energetikos ministerija atlieka tyrimus teritorinėje jūroje ir išskirtinėje ekonominėje zonoje, nustato tikslias vietas, kuriose galima statyti, plėtoti ir naudoti vėjo elektrines, po to jau organizuoja viešus konkursus numatytose galimose vietose vėjo elektrinių statybai ir plėtrai.

STT manymu, antikorupciniu požiūriu svarstyti du A. Skardžiaus pasiūlymai (pateikti 2017 m. balandžio 18 d.) dėl šio projekto:

Seimo nario Artūro Skardžiaus pasiūlymas pakeisti įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos Respublikos teritorinės jūraos ir (ar), Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonaos Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juosta dalis (-ys) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių statybai plėtrai ir jų šių elektrinių eksploatacijai naudojamaos tik turint Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos išduotą leidimą. Šis leidimas išduodamas 35 metų laikotarpiui be pratęsimo galimybės.“

STT vertinimas: dėl šio pasiūlymo atsinaujinančių energetikos išteklių plėtojajai įgautų teisę pagal nutylėjimą pratęsti leidimo galiojimą ir neribotą laiką naudoti konkurse laimėtą vietą atsinaujinantiems energijos ištekliams plėtoti, o valstybė, kaip šios teritorijos savininkė, netektų galimybės disponuoti savo teritorija, taip faktiškai būtų įvykdytas teritorijos privatizavimas. Manome, kad tai yra korupcijos rizikos veiksnys, nes kiltų rizika, kad neribotą laiką valstybė negalėtų disponuoti valstybine teritorija.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: „STT vertinimas neatlaiko kritikos. Tai yra teisinės nekompetencijos pavyzdys. Vienu ir kitu atveju buvo paliktas tas pats 35 metų laikotarpis“. A. Skardžiaus pasiūlyme buvo panaikinta perteklinė sakinio dalis „be pratęsimo galimybės“, tačiau bet kuriuo atveju išliko naikinamasis 35 metų terminas. Pažymėtina, kad įstatyme nenumatant galimybės terminą pratęsti ir neapibrėžiant sąlygų tam padaryti, joks termino pratęsimas jau savaime nėra galimas.

Seimo Ekonomikos komitetas 2017 m. birželio 28 d. posėdyje ir Seimo Energetikos komisija 2017 m. balandžio 26 d. posėdyje Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymui nepritarė.

11. Seimo nario Artūro Skardžiaus pasiūlymas išbraukti įstatymo projekto 4 straipsnio 6 dalį:

„6. Išlaidos, patirtos šio straipsnio 1 dalyje numatytiems tyrimams ir kitiems veiksams atlikti, yra kompensuojamos konkursą laimėjusių dalyvių ar šalių, įgyvendinančių šio įstatymo 59 straipsnyje numatytus bendrus projektus, mokesčiais. Konkurso dalyvio ar sutarties dėl šio įstatymo 59 straipsnyje numatytų bendrų projektų šalių mokesčio dydis nustatomas atsižvelgiant į šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje 9 punkte numatytame Vyriausybės nutarime nustatytas elektrinių įrengtąsias galias ir paskirstant jas proporcingai konkurse numatomai paskirstyti ar bendrame projekte numatomai įrengti elektrinių įrengtąjai galiai. Konkurso dalyvio ar sutarties dėl šio įstatymo 59 straipsnyje numatytų bendrų projektų šalių mokestis mokamas Vyriausybės įgaliotai institucijai. Jo sumokėjimo, gražinimo bei panaudojimo, nustatius konkurso laimėtoją

~~ar įgyvendinant šio įstatymo 59 straipsnyje numatytus bendrus projektus, tvarka ir terminai nustatomi šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatyta tvarkos apraše.~~

STT vertinimas: nenustačius atliktų tyrimų išlaidų kompensavimo iš konkursą laimėjusių dalyvių lėšų, jos būtų mokamos biudžeto arba elektros vartotojų lėšomis, todėl galėtų kilti elektros energijos kaina visiems vartotojams, nors iš to pelną gautų tik konkursą laimėję vėjo energetikos plėtotojai. Kadangi jiems būtų sudarytos išskirtinės sąlygos ir tai būtų naudinga tik vėjo energetikos plėtotojams toje teritorijoje, tai laikoma korupcijos rizikos veiksniu.

Seimo nario Artūro Skardžiaus komentaras dėl STT vertinimo: „Sutikti su tokiu STT vertinimu negalima, kadangi jis pateiktas neįsigilinus į visą įstatymo kontekstą. Pažymėtina, kad atlikto išbraukimo tikslai buvo tokie: (1) Panaikinus įstatymo 5 str. 3 dalį, numatančią išimtį be konkurso suteikti LR teritorinės jūros dalį bendriems projektams įgyvendinti su kitomis valstybėmis narėmis, pagal šio įstatymo 59 str., atitinkamai buvo panaikinta ir ši nuostata dėl Valstybės patirtų išlaidų tyrimams, tarp bendrame projekte dalyvaujančių asmenų pasiskirstymo. (2) Valstybės patirtų išlaidų Baltijos jūros teritorijos tyrimams kompensavimo tvarka konkursą laimėjusiems dalyviams turi būti nustatoma „Konkurso organizavimo ir leidimų išdavimo tvarkos apraše“, kuris yra tvirtinamas Vyriausybės, ir tas buvo numatyta keičiamo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje.“

Seimo Ekonomikos komitetas 2017 m. birželio 28 d. posėdyje ir Seimo Energetikos komisija 2017 m. balandžio 26 d. posėdyje Seimo nario A. Skardžiaus pasiūlymui nepritarė.

8.8.1.12. Specialiųjų tyrimų tarnybos pateikta nuomonė buvo svarstyta Seimo Antikorupcijos komisijos 2017 m. rugsėjo 20 d. posėdyje. Specialiųjų tyrimų tarnybos atstovas Romualdas Gylys nurodė, kad Tarnyba vertinimą atliko vadovaudamasi Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatomis, Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo metodika, kitais teisės aktais.

Pagrindinis Specialiųjų tyrimų tarnybos darbo tikslas buvo ne nustatyti nusikalstamų veikų požymius, bet nustatyti, ar tarp pasiūlymų ir siekiamos situacijos galima pastebėti tam tikrų korupcijos rizikos veiksnių. Įvertinus pasiūlymus prieita prie išvados, kad kai kurie pasiūlymai vis dėlto galėjo būti naudingi arba galėjo būti palankūs atskiroms verslo grupėms tam tikru verslo vystymo etapu.

Pagal Specialiųjų tyrimų tarnybos vyresniojo specialisto Aivarą Raišio parodymus, „pirmas esminis momentas yra pasiūlymas neįtraukti į bendrą suminę 10 megavatų galią mažųjų saulės elektrinių, t. y. iki 10 kilovatų ir iki 30 kilovatų, taip pat tų, kurioms yra išduotas leidimas plėtrai. Tuo momentu, žinant situaciją, kad buvo jau perviršis – viskas viršyta, ta suminė galia. Taip kai kuriems asmenims, kurie dar nespėjo pastatyti elektrinės, buvo sudarytos sąlygos tiesiog plėtoti ir gauti skatinimo tarifą. Atliekant analizę nebuvo žinoma, ar tai susiję, ar ne, tai nebuvo

vertinama. Tarnyba atlieka ikiteisminį tyrimą ir jo metu bus atsakyta, ar buvo naudinga konkrečiai kai kuriems asmenims. Tačiau tai grupei, kurie buvo nespėję dar realizuoti savo investicijų, šitas siūlymas buvo naudingas.

Antras dalykas, pasiūlymuose buvo įtvirtinama atidėti terminus, iki kada galima gauti leidimus gamybai ir iki kada pateikti prašymus dėl kompensacijų, jeigu padaryta 50 proc. investicijų. Tokiu būdu, atidėjus terminą, pavyzdžiui, buvo duotas mėnuo – nuo vasario 1 dienos iki kovo 1 dienos – gauti leidimus. Prailginus terminą, jis prailgėjo keliais mėnesiais ir per kiek tuos mėnesius (tai turbūt Energetikos ministerijos kompetencija) buvo gauta leidimų gaminti elektrą ir kiek dar papildomai padaryti investicijų, kad viršytų 50 proc. projekto numatytų investicijų.

Trečia, pasiūlymais skatinimo tarifą buvo siūloma skaičiuoti ne nuo leidimo gamybai išdavimo dienos, o nuo leidimų plėtrai gavimo dienos, vadinasi, kai gaunamas leidimas plėtrai, dar vyksta investicijos tam tikrą laiką. Jau įvykdžius projektą, jis priduodamas ir tada gaunamas leidimas gamybai. Tas laikotarpis yra svarbus: kadangi Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija perskaičiuoja skatinimo tarifą ir statistine prasme jis pastoviai mažėjo iki šios dienos, t. y. kuo ankstesnis tarifas nustatytas, tuo didesnis terminas, kuris galioja 12 metų.

Pasiūlymai teikti Seimo narių Remigijaus Žemaitaičio, Artūro Skardžiaus ir Kęstučio Daukšio. Tarnyba neatliko tyrimo, kurio iš jų indėlis į pataisas yra didesnis, į tai turėtų atsakyti Tarnybos atliekamas ikiteisminis tyrimas.“

Komisijos narys A. Butkevičius nurodė, kad Atsinaujinančių išteklių įstatymas priimtas 2011 metais, todėl, jo manymu, reikėtų atsižvelgti į tai, kas būtų, jeigu įstatymas būtų įsigaliojęs. Komisijos nario nuomone, jeigu įstatymas nebūtų buvęs pakeistas per mėnesį, valstybė būtų patyrusi labai didelių nuostolių.

Seimo narys Algimantas Salamakinas, buvęs Seimo Aplinkos apsaugos komiteto pirmininkas, nurodė, kad tuo metu dirbęs Seimas neatsižvelgė į Vyriausybės išvadą ir priėmė tokį įstatymą. Todėl pasirinkimo nebuvo, reikėjo jį taisyti, kad situacija nebūtų dar blogesnė. Pasiūlymų variantas, kurį išnagrinėjo STT, buvo pateiktas trijų Seimo narių. Pirmasis pasirašė Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas R. Žemaitaitis, A. Skardžius pasirašė kaip socialdemokratų atstovas, R. Žemaitaitis – kaip frakcijos „Tvarka ir teisingumas“ atstovas, K. Daukšys – kaip Darbo partijos atstovas, kadangi tuo metu buvo trijų partijų koalicija. Pasiūlymai buvo svarstyti pagrindiniame komitete ir kai kurie jų atsiimti. Seimo nario teigimu, 10 megavatų riba buvo viršyta jau iki pasiūlymų pateikimo. A. Salamakino manymu, dėl kovo 1 dienos, tai terminas buvo svarstomas, kad žmonės galėtų saulės modulių įsirengti ne ant apledėjusių, slidžių stogų.

Seimo narys A. Skardžius nurodė, kad pataisos buvo priimamos skubos tvarka. Jos buvo registruotos sausio mėnesį, kitą dieną turėjo būti svarstomos plenariniame posėdyje, o iki to laiko pagrindinis ir papildomas komitetai turėjo pateikti savo išvadas. Pasiūlymų autorius yra R. Žemaitaitis, o kiti jas tik pasirašė. Pasiūlymai buvo parengti kartu su Seimo posėdžių sekretoriatu, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas. A. Skardžiaus manymu, STT nuomonė dėl 35 metų termino pratęsimo taip pat nėra pagrįsta, nes jis ir siūlė išbraukti „be pratęsimo galimybės“.

8.8.1.13. Komisijos 2017 m. spalio 24 d. posėdyje Seimo narys A. Skardžius nurodė, kad pataisos Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo įstatymų projektams buvo dėl to, kad buvo siekiama suderinti projekto aiškinamojo rašto ir įstatymo tekstą, į tai atkreipė dėmesį Seimo kanceliarijos Teisės departamentas. Seimo Aplinkos apsaugos komiteto ir Ekonomikos komiteto posėdžiai vyko tą pačią dieną ir jie taisė susidariusią sunkią padėtį dėl anksčiau priimto įstatymo. Pataisas pristatė Seimo narys Remigijus Žemaitaitis. Leidimus (apie 10 tūkst.) reikėjo išduoti ir atimti. Tačiau R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio pataisos buvo išplėstos tris kartus, pridėdant 10 tūkst. leidimų, kuriems prašymai buvo pateikti.

Seimo narys A. Skardžius pareiškė, kad Komisijos svarstomi klausimai nėra svarbūs valstybės reikšme, nes iš verslo jis iš pasitraukė prieš 16 metų – 2001 metais eidamas Seimo Pirmininko pavaduotojo pareigas, o jo sutuoktinė, kaip Seimo nario žmona, pasitraukė prieš 5 metus. Seimo narys A. Skardžius pareiškė, kad pasyvaus investavimo į vertybinius popierius negalima laikyti verslu. 20 proc. akcijų turėjimas įmonėje ar žemės nuoma (ką aiškiai pasakė net ir Valstybinė mokesčių inspekcija) nėra joks verslas. Net verslo liudijimo tam nereikia. Šiandien jokio verslo nevykdo nei jis, nei jo sutuoktinė, neturi jokių energetinių objektų Lietuvoje. Todėl tyrimas yra politinis persekiojimas už principingą jo, kaip Seimo nario, veiklą ginant viešąjį interesą, ketvirtą kadenciją dirbant Seime. Seimo nario teigimu, jis jokių įstatymų neteikė dėl vėjo energetikos. Kadangi jų neteikė, tai negalėjo gauti jokių lėšų už juos. STT pateikta nuomonė dėl pasiūlymų Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymui yra teisinis nihilizmas. STT pripažįsta, kad 2013 metų sausio 15, 16 ir 17 dienomis ji neatliko jokio antikorupcinio vertinimo dėl teiktų Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo įstatymų projektų. Seimo narys nurodė, kad neteikė jokių įstatymų, neginančių viešojo intereso.

Dėl teiktų pataisų Seimo narys A. Skardžius nurodė, kad „2013 m. sausio 16 d. buvo išduota 500 leidimų mažosioms elektrinėms. Buvo išduoti 48 megavatai didžiosioms elektrinėms; Įstatymas numato tik dešimt megavatų. Dešimt megavatų jau pastatyta, tačiau 10 tūkst. leidimų dar laukė išdavimo, tai matyti ir iš stenogramų, iš pateiktų duomenų. Jei jie būtų išduoti, tai turėtų 500 megavatų, 175 mln. per metus, t. y. 2,1 mlrd. eurų per 12 metų, skaičiuojant eurai. Šią situaciją reikėjo taisyti. Sprendimai buvo priiminėjami papildomame

komitete. Pagrindinis komitetas, jeigu jūs pažvelgtumėte į protokolą, tokias pat pataisas priėmė, tos pataisos buvo priimtos dar prieš pradėdant papildomam, t. y. Ekonomikos, komitetui svarstyti. Tačiau esminis dalykas – tai Seimo narių R. Žemaitaičio, A. Skardžiaus ir K. Daukšio pasiūlymai.“ Seimo nario A. Skardžiaus teigimu, šiuo metu mokame kur kas mažesnę sumą, nei būtume mokėję, jeigu pataisos nebūtų priimtos. Komiteje Seimo narys A. Skardžius nedalyvavo, tik pasirašė ant pasiūlymų. Jis atstovavo Socialdemokratų frakcijai. Pasak A. Skardžiaus, pagrindinis komitetas pasiūlymus galėjo ir pakeisti. Įstatymo projektas buvo svarstomas skubos tvarka – per kelias dienas. Taip pat, A. Skardžiaus teigimu, jis nuo visų posėdžių pats nusišalino.

8.8.1.14. Seimo Etikos ir procedūrų komisija savo 2017 m. rugpjūčio 30 d. išvadoje „Dėl Seimo nario Artūro Skardžiaus viešųjų ir privačių interesų derinimo“ nusprendė:

- Seimo nariui Artūrai Skardžiui gali kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktas svarstant Seime su vėjo energetika susijusius klausimus dėl jo sutuoktinės sudarytos žemės nuomos sutarties su UAB „Renovacijos partneriai“ ir jo šeimai priklausančiame žemės sklype subnuomininko UAB „Naujoji energija“ vykdomos veiklos – vėjo jėgainių parko eksploatacijos;
- rekomenduoti Seimo nariui Artūrai Skardžiui nusišalinti nuo klausimų, susijusių su vėjo energetika, svarstymo Seime ir neteikti pataisų ir pasiūlymų, reglamentuojančių vėjo energetiką.

8.8.1.15. Seimo statuto 18 straipsnio 2 dalyje nurodyta: „Kiekvienas Seimo narys, eidamas Seimo nario pareigas, privalo vengti interesų konflikto tarp Seimo nario privačių interesų ir jo pareigų atstovauti visuomenės interesams, taip pat neturi elgtis taip, kad visuomenėje kiltų abejonių, kad toks konfliktas yra. Iškilus interesų konfliktui, Seimo narys privalo elgtis taip, kaip nurodo šis statutas bei Etikos ir procedūrų komisijos ar Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos rekomendacijos. Seimo narys privalo daryti viską, kad jo sąžiningumas nekeltų visuomenei abejonių ir kad visuomenė turėtų visas galimybes tuo įsitikinti.“ Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 11 straipsnyje įtvirtinta asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, pareiga nusišalinti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą, o įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta, kad asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, privalo nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra.

8.8.2. Komisijos išvados:

8.8.2.1. Atsižvelgiant į tai, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba pateikė nuomonę apie korupcijos rizikos veiksnius Seimo nario Artūro Skardžiaus kartu su kitais Seimo nariais teiktuose pasiūlymuose dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektų, taip pat į jo šeimos dalyvavimą energetikos versle bei

ryšius su šios srities verslininkais, taip pat į jo paties nusišalinimą nuo įstatymo projekto ir pasiūlymų svarstymo Seimo komitetuose, konstatuotina, kad Seimo narys turėjo interesų atsinaujinančių išteklių energetikoje ir teikdamas pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 galėjo pažeisti Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, pagal kurias asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, privalo nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra.

8.8.2.2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo ir Seimo statuto nuostatomis, šią Komisijos išvadą perduoti pagal kompetenciją Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai ir Seimo Etikos ir procedūrų komisijai.

9. Komisijos išvadai pritarta 2017 m. lapkričio 9 d. posėdyje. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš – 1, susilaikė 1.

10. Komisijos narių atskirosi nuomonė: nepateikta.